

Neljapäev, 22. oktoober 2020

P9_TA(2020)0285

Raadamine**Euroopa Parlamendi 22. oktoobri 2020. aasta resolutsioon soovitud komisjonile ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks (2020/2006(INL))**

(2021/C 404/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 225,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõiget 1,
- võttes arvesse komisjoni 21. mai 2003. aasta teatist „Metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahaldus ja puidukaubandus (FLEGT): ELi tegevuskava ettepanek“ (COM(2003)0251),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrust (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused („ELi puidumäärus“) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrust (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1905/2006, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend ⁽³⁾,
- võttes arvesse ÜRO 2030. aasta kestliku arengu eesmärgi nr 12, mis käsitleb säästvat tarbimist ja tootmist, ja eesmärgi nr 15, mille kohaselt tuleb kaitsta ja taastada maismaa ökosüsteeme ning propageerida nende säästvat kasutamist, majandada metsi säästvalt, võidelda kõrbestumisega ning peatada ja pöörata ümber pinnase halvenemine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) sõlmitud Pariisi kokkulepet,
- võttes arvesse komisjoni õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi tellitud uuringut hoolsuskohustuse nõuete kohta tarneahelas (2020),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse (EPRS) 2020. aasta septembri uuringut „ELi õigusraamistik ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks – Euroopa lisaväärtuse hinnang“ ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste 16. detsembri 2019. aasta järeldusi, milles käsitletakse komisjoni teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“,
- võttes arvesse 7. detsembri 2015. aasta Amsterdami deklaratsiooni „Teeme lõpu Euroopa riikide põllumajandustoorme tarneahelatest tingitud metsaraadamisele“,
- võttes arvesse raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest tulenevate heitkoguste vähendamist käsitleva ÜRO programmi (REDD+) mehhanismi,

⁽¹⁾ ELT L 295, 12.11.2010, lk 23.⁽²⁾ ELT L 198, 22.6.2020, lk 13.⁽³⁾ ELT L 378, 27.12.2006, lk 41.⁽⁴⁾ EPRS, „ELi õigusraamistik ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks – Euroopa lisaväärtuse hinnang“, PE 654.174, september 2020

Neljapäev, 22. oktoober 2020

- võttes arvesse ÜRO metsanduse strateegilist kava aastateks 2017–2030, milles on määratletud kuus metsandusalast eesmärki ja 26 nendega seotud sihti, mis tuleb saavutada aastaks 2030,
- võttes arvesse ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooni, mis võeti vastu 17. juunil 1994,
- võttes arvesse ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) arendatavaid riiklikke kestlikke toormeplatvorme,
- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse 1966. aasta majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ⁽³⁾,
- võttes arvesse 1969. aasta Ameerika inimõiguste konventsiooni,
- võttes arvesse 1987. aasta inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1989. aasta konventsiooni nr 169 põlis- ja hõimurahvaste kohta,
- võttes arvesse ÜRO 2007. aasta põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni,
- võttes arvesse OECD/FAO suuniseid vastutustundlike põllumajanduslike tarneahelate kohta,
- võttes arvesse FAO aruannet maailma metsade seisundi kohta 2020. aastal „The State of the World's Forests 2020“,
- võttes arvesse FAO väljaannet „The State of the World's Forests 2018 – Forest Pathways to Sustainable Development“, FAO (2018),
- võttes arvesse FAO 2015. aasta ülemaailmse metsaressursside hindamise aruannet „Global Forest Resources Assessment 2015 – FRA 2015 Desk Reference“,
- võttes arvesse 1973. aasta ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES),
- võttes arvesse 1992. aasta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ning selle 2000. aasta Cartagena bioohutuse protokoll ja 2010. aasta geneetiliste ressurssidele juurdepääsu ja nende kasutamisest saadava tulu õiglase ja erapooletu jaotamise Nagoya protokoll,
- võttes arvesse ÜRO valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 6. mai 2019. aasta üleilmset hindamisaruannet bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kohta 2019. aastal,
- võttes arvesse ÜRO 2006. aasta vastutustundlike investeeringute põhimõtteid,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu poolt 2011. aastal heakskiidetud äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid ning OECD 2011. aastal ajakohastatud suuniseid rahvusvahelistele ettevõtjatele,
- võttes arvesse ÜRO valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 8. augusti 2019. aasta eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta,
- võttes arvesse ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo (UNODC) üleilmset kava võitluseks looduslike liikide ja metsade suhtes toimepandud kuritegude vastu,

⁽³⁾ ELT C 364, 18.12.2000, lk 1.

Neljäpäiv, 22. oktoober 2020

- võttes arvesse keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni, mille ÜRO Euroopa Majanduskomisjon võttis vastu 25. juunil 1998. aastal Århusis,
- võttes arvesse oma 17. juuni 2010. aasta resolutsiooni inimõiguste kaitsjaid toetava ELi poliitika kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni juriidilise isiku vastutuse kohta inimõiguste raskete rikkumiste puhul kolmandates riikides ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 4. aprilli 2017. aasta resolutsiooni palmiõli ja vihmametsade hävitamise kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 12. septembri 2017. aasta resolutsiooni rahvusvahelise kaubanduse ja ELi kaubanduspoliitika mõju kohta ülemaailmsetele väärtusahelatele ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse oma 3. juuli 2018. aasta resolutsiooni maailma põlisrahvaste õiguste rikkumise, sealhulgas maa hõivamise kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 11. septembri 2018. aasta resolutsiooni loodusvarade läbipaistva ja vastutustundliku majandamise ning metsade kohta arenguriikides ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse oma 16. septembri 2020. aasta resolutsiooni ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse 21. märtsi 2019. aasta „Metsatöötust“, millega paljud ametis olevad Euroopa Parlamendi liikmed töötasid edendada poliitikat, millega kaitsta ja taastada metsi kogu maailmas ning tunnustada ja kindlustada metsarahvaste territooriume ja nende õigusi,
- võttes arvesse nõukogu 28. juuni 2018. aasta järeldusi metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse kohta,
- võttes arvesse komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352),
- võttes arvesse komisjoni 2018. aasta jaanuari teostatavusuuringut, milles käsitletakse võimalusi tõhustada ELi tegevust raadamise vastu võitlemisel,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 – Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0226.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0405.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0098.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0330.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0279.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0333.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

⁽¹⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0212.

Neljapäev, 22. oktoober 2020

- võttes arvesse 2018. aasta aprillis tehtud kodanikuühiskonna esindajate avaldust ELi rolli kohta metsade ja õiguste kaitsel,
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 47 ja 54,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, arengukomisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0179/2020),
- A. arvestades, et elurikkad metsad kui looduslikud süsiniku sidujad on asendamatud võitluses kliimamuutuste vastu kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega hoida ülemaailmse keskmise temperatuuri tõus tunduvalt allpool 2 °C võrreldes tööstusrevolutsioonieelse tasemega ning teha jõupingutusi, et piirata temperatuuri tõusu 1,5 °C-ni võrreldes tööstusrevolutsioonieelse tasemega, kuna kõige ajakohasemad teaduslikud andmed näitavad, et temperatuuri tõusu piiramine 1,5 °C-ni vähendaks inimestele ja looduslikele ökosüsteemidele põhjustatavat kahju 2 °C stsenaariumiga võrreldes oluliselt määral ⁽¹⁵⁾, samuti kliimamuutustega kohanemisel ja elurikkuse säilitamisel; arvestades, et mitte ainult raadatud alad, vaid ka inimtegevuse tagajärjel halvenenud seisundiga metsad võivad muutuda süsinikdioksiidi allikaks;
- B. arvestades, et metsad on koduks 80 %-le planeedi bioloogilistest liikidest ja katavad 30 % selle maapinnast ⁽¹⁶⁾; arvestades, et metsad on mõnede planeedi tihedaimate, kõige haavatavamate ja mitmekesisemate ökosüsteemide jaoks eluliselt oluliselt orgaanilised taristud; arvestades, et raadamine on kõige tõsisem oht 85 %-le ohustatud või väljasuremisohus liikidest ning aastatel 1970–2012 on 58 % selgroogsetest loomadest raadamise tõttu maakera pinnalt juba kadunud ⁽¹⁷⁾;
- C. arvestades, et metsad on elatus- ja sissetulekuallikaks ligikaudu 25 %-le maailma elanikkonnast ⁽¹⁸⁾ ning nende hävitamisel on tõsised tagajärjed kõige kaitsetumate inimeste, sealhulgas metsaökosüsteemidest tugevalt sõltuvate põlisrahvaste elatusvahenditele;
- D. arvestades, et maakasutuse muutusest, enamasti raadamise tõttu, tulenevad heited moodustavad ligikaudu 12 % kogu maailma kasvuhoonegaaside heitkogustest ning on suuruselt teine kliimamuutuste põhjus söe, nafta ja gaasi põletamise järel ⁽¹⁹⁾;
- E. arvestades, et raadamine mõjutab eelkõige ürgmetsi; arvestades, et ürgmetsadel on suured süsinikuvarud ning neid iseloomustavad ainulaadsed ökoloogilised omadused ja elurikkuse tase ning seetõttu ei saa neid uuesti istutatud metsadega asendada; arvestades, et metsastamisel, viiduna läbi viisil, mis on kooskõlas kohalike ökosüsteemide kaitse ja tugevdamisega, võib olla oluline roll võitluses kliimamuutuste vastu;
- F. arvestades, et selleks, et aidata toime tulla elurikkuse vähenemise ja kliimakriisidega, on oluline, et metsi kaitstakse ja taastatakse nii, et maksimeerida nende suutlikkus talletada süsinikku ja kaitsta elurikkust; arvestades, et see toob mitmesugust kasu, sest soodustab olemasolevate metsade kasvamist maksimaalse süsiniku talletamise potentsiaalini, taastades samal ajal eelnevalt kahjustatud ökosüsteemid ja võimaldades orgaanilisel materjalil laguneda, ja kaitseb samuti elurikkust ning mulda, õhku, maad ja vett;

⁽¹⁵⁾ Aruanne „Global Warming of 1,5 °C, an IPCC special report on the impacts of global warming of 1,5 °C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty.“

⁽¹⁶⁾ Teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, Euroopa Komisjon, 2019.

⁽¹⁷⁾ „Living planet 2016“, WWF, Zoological society of London, Stockholm Resilience Centre.

⁽¹⁸⁾ Teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, Euroopa Komisjon, 2019.

⁽¹⁹⁾ Smith, P. *et al.* (2014), „Agriculture, Forestry and Other Land Use (AFOLU)“. Avaldatud väljaandes „Climate Change 2014: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Edenhofer, O. *et al.* (toimetajad)]. Cambridge University Press, Cambridge, Ühendkuningriik; New York, NY, USA.

Neljäpäiv, 22. oktoober 2020

- G. arvestades, et üldsuse surve metsa mittetootlike funktsioonide täitmiseks kasvab kogu maailmas, mis on sageli teravas lahkkelis metsade seisundi halvenemisega;
- H. arvestades, et metsad pakuvad ühiskonnale olulisi ökosüsteemi teenuseid, nagu puhas õhk, veevoolu reguleerimine, CO₂ heite vähendamine, kaitse vee- ja tuuleerosiooni eest, loomade ja taimede elupaigad, kahjustatud maa taastamine, vastupanuvõime kliimamuutustele; ainuüksi veevoogude loomuliku reguleerimise väärtuseks metsades hinnatakse 1 360–5 235 USA dollarit (2007. aasta väärtus) ⁽²⁰⁾ hektari kohta aastas ning raadamine mõjutab seda „loomulikku teenust“ tugevalt; arvestades, et metsadel ja elurikkusel on ka oma sisemine väärtus, mis ületab nende kasutusväärtust inimeste jaoks, sealhulgas süsinikuvaruna, mida ei saa rahas väljendada ega kvantifitseerida;
- I. arvestades, et metsadel on paljude inimeste ja rahvaste jaoks kultuuriline, sotsiaalne ja vaimne väärtus;
- J. arvestades, et kuigi metsaga kaetus on liidus viimastel aastakümnetel suurenenud, on puudega kaetud ala vähenemine maailmas viimase 18 aasta jooksul pidevalt kiirenud ning ainuüksi 2019. aastal hävitati 3,8 miljonit hektarit ürgseid vihmametsi ⁽²¹⁾;
- K. arvestades, et maailma metsade raadamine, nende seisundi halvenemine ja nende maakasutuse muutmine suurendab ohtu põlisrahvastele ja kohalikele kogukondadele, kellele on vastuseks nende jõupingutustele kaitsta oma metsi, maad ja keskkonda osaks saanud inimõiguste rikkumised, rünnakud ja tapmised, ning et 2018. aastal tapeti igal nädalal keskmiselt üle kolme maa- ja keskkonnakaitsja, kusjuures ainuüksi Amazonase piirkonnas on viimasel kümnendil loodusvarade ja maakasutuse alastes konfliktides hukkunud üle 300 inimese ⁽²²⁾;
- L. arvestades, et kliimamuutused, ülemaailmne elurikkuse kadumine ning looduslike ökosüsteemide, sealhulgas metsade hävitamine ja muutmine mõjutavad rängalt eluslooduse elupaiku ning suurendavad metsloomade, inimeste ja koduloomade kokkupuudet, mis suurendab looduslikelt liikidelt pärinevate epideemiate ja pandeemiate uute puhangute ohtu; arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) kinnitab, et uute nakkushaiguste kasv langeb kokku troopiliste metsade raadamise kiirenemisega, mis on eelkõige seotud õlipalmide või sojaõli istutamisega ⁽²³⁾; arvestades, et rohkem kui kaks kolmandikku uutest nakkushaigustest pärineb loomadelt, kellest valdav enamus on pärit metsikust loodusest; arvestades, et elurikkuse ja hästi toimivate ökosüsteemide kaitsmine ja taastamine on seega väga oluline, et suurendada meie vastupanuvõimet ning ennetada uute haiguste teket ja levikut;
- M. arvestades, et vesi on väärtuslik ressurss; arvestades, et veevarude kaitse õigusraamistiku puudumine või ebapiisav rakendamine muudab selle ressursi kasutamise kontrollimise võimatuks ning võimaldab liigset veevõtmist, reostust ja vee hõivamist; arvestades, et see kahjustab järgmise etapi ökosüsteeme ja kohalikke kogukondi; arvestades, et esineb vee hõivamise juhtumeid metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade tootmise tõttu ⁽²⁴⁾;
- N. arvestades, et metsaressursside ja taastuvate toorainete kestlik majandamine ning metsamaade kasutamine viisil ja määral, millega säilitatakse nende elurikkus, uuenemisvõime, elujõulisus ja nende potentsiaal täita praegu ja tulevikus asjakohaseid ökoloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid funktsioone kohalikul, riiklikul ja ülemaailmsel tasandil ning millega ei kahjustata teisi ökosüsteeme, on oluline element üldises poliitilises lähenemisviisis raadamise peatamiseks nii liidu kui ka ülemaailmsel tasandil;

⁽²⁰⁾ Cook, NASA Goddardi Kosmoseuuringute Instituut, 2005.

⁽²¹⁾ „We Lost a Football Pitch of Primary Rainforest Every 6 Seconds in 2019“, Maailma Loodusvarade Instituut, võrgus, 2. juuni 2020.

⁽²²⁾ „Rainforest Mafias: How Violence and Impunity Fuel Deforestation in Brazil's Amazon“, Human Rights Watch, võrgus, 17. september 2019.

⁽²³⁾ Bruce A. Wilcox ja Brett Ellis, Nakkushaiguste ökoloogia keskus, Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna troopikameditsiini ja nakkushaiguste instituut, Hawaii ülikool, Manoa, USA, 2006.

⁽²⁴⁾ Nagu on teatanud näiteks keskkonnaõigluse atlases – <https://ejatlas.org/conflict/water-grabbing-and-agribusiness-in-the-south-coast-of-guatemala> – Guatemala puhul (suhkruroog, palmiõli ja banaanid).

Neljapäev, 22. oktoober 2020

O. arvestades, et hinnanguliselt on vähemalt 10 % ülemaailmsest raadamisest seotud liidu tarbimisega;

P. arvestades, et oluline on edendada kestlikku toitumist, milleks tuleks suurendada tarbijate teadlikkust tarbimisharjumuste mõjust ja pakkuda teavet tervislikumate ja väiksema keskkonnajalajäljega toitumisviiside kohta;

Üldised märkused

1. rõhutab, et ligikaudu 80 % ülemaailmsest raadamisest on tingitud põllumajanduses kasutatava maa laiendamisest ⁽²⁵⁾; rõhutab selles kontekstis, et komisjoni 2019. aasta juuli teatise ulatuslikumate ELi meetmete kohta maailma metsade kaitseks ja taastamiseks tunnistatakse, et liidu nõudlus selliste toodete järele nagu palmiõli, liha, soja, kakao, mais, puit ja kautšuk, sealhulgas töödeldud toodete või teenuste kujul, on tugev raadamise, metsade seisundi halvenemise, ökosüsteemide hävitamise ja sellega seonduvate inimõiguste rikkumiste ajend kogu maailmas ning põhjustab umbes 10 % kogu lõpptarbimisega seotud raadamisest maailmas ⁽²⁶⁾; märgib lisaks, et muude kaupade, nagu puuvilla, kohvi, suhkruroo, rapsiseemnete ja mangroovimetsades kasvatud krevettide tarbimine ELis aitab samuti kaasa ülemaailmsele raadamisele;

2. juhib tähelepanu, et ülemaailmne metsade säilitamine ja nende seisundi halvenemise ärahoidmine on mõned meie aja suurimatest kestlikkusealastest väljakutsetest ja ilma nendeta ei ole võimalik saavutada kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, Pariisi kokkuleppes ja Euroopa rohelises kokkuleppes seatud eesmärgi; rõhutab, et praeguse poliitikaga ei ole paljudes maailma paigus võimalik metsade ja ökosüsteemide kestlikku kasutamist tagada;

3. märgib suurima murega, et aastatel 2014–2018 tõusis puudega kaetud ala vähenemise määr 43 %, ulatudes keskmiselt 26,1 miljoni hektarini aastas, võrreldes 18,3 miljoni hektariga aastas ajavahemikul 2002–2013; on eriti mures ürgmetsade hävimise pärast, kuna kolmel viimasel aastal, mille kohta andmed on kättesaadavad (2016, 2017 ja 2018) on registreeritud selle sajandi kõrgeim metsade hävimise määr, kusjuures ainuüksi Brasiilia Amazonase metsade raadamise määr oli 2019. aasta juunis võrreldes 2018. aasta juuniga suurenenud 88 %; juhib tähelepanu sellele, et looduslike metsade hävitamine ja nende seisundi halvenemine ei toimu mitte ainult troopilistel aladel, vaid kogu maailmas, sealhulgas liidus ja selle vahetus naabruses;

4. peab kahetsusväärseks, et kogu maailma metsaala moodustab praegu vaid 68 % hinnangulisest industriaalühiskonna eelsest tasemest, aastatel 1990–2015 vähenes metsaga kaetus maa puhastamise ja puidutootmise tõttu 290 miljoni hektari võrra ning aastatel 2000–2013 vähenes puutumata metsade (rohkem kui 500 km² suurused maa-alad, kus satelliidid ei tuvasta inimtegevuse mõju) pindala 7 % võrra ⁽²⁷⁾;

5. märgib samuti, et elupaikade muutmisel ja hävitamisel ning looduslike metsaalade kahanemisel on tõsised tagajärjed inimeste ja loomade tervisele kogu maailmas, samuti mõju elurikkusele, eelkõige seoses zoonooside sagenemisega (viimase 30 aasta jooksul 50 pandeemiat), millest viimane on COVID-19 pandeemia;

6. märgib murega, et COVID-19 pandeemia traagilise puhangu järel kinnitavad teadusuuringud jätkuvalt murettekitavat seost zoonootiliste haiguste ning raadamise, kliimamuutuste ja elurikkuse kadumise vahel;

7. rõhutab, et ürgmetsad on asendamatud ning ürgmetsade kadumist ei saa kompenseerida uuel metsal põhineva lähenemisega; märgib, et raadamise ja metsade seisundi halvenemise peatamine koos olemasolevate metsade kaitse, kestliku taastamise, metsastamise ja taasmetsastamisega viisil, mis võimaldab maksimeerida nende süsiniku talletamise ja elurikkuse kaitsmise võime, võib pakkuda elatusvahendeid, suurendada kohalike kogukondade sissetulekut ja pakkuda majandus-

⁽²⁵⁾ FAO. 2016. „State of the World's Forests 2016. Forests and agriculture: land-use challenges and opportunities“. Rome. <http://www.fao.org/3/a-i5588e.pdf>

⁽²⁶⁾ Euroopa Komisjon, 2013. „The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation. Final report“ (ELi tarbimise mõju raadamisele: põhjalik analüüs ELi tarbimise mõju kohta raadamisele. Lõpparuanne). Euroopa Komisjoni rahastatud uuring, mille viisid läbi VITO, IIASA, HIVA ja IUCN NL.

⁽²⁷⁾ IPBESi 2019. aasta aruanne.

Neljapäev, 22. oktoober 2020

arengu võimalusi; rõhutab sellega seoses, kui oluline on edendada agroökoloogiat ja kestlikku põllumajandustootmist ülemaailmsel, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, vältida jätkusuutmatuid maakasutuse ja -majandamise tavasid, tulla toime looduslike häiringutega ja leevendada kliimamuutusi;

8. rõhutab, et suurte metsaalade olemasolu aitab vältida kontinentaalsete piirkondade kõrbestumist; teeb ettepaneku pöörata arengu- ja kaubanduspoliitikas suurt tähelepanu ka metsade kui niiskusalika kaitsele; rõhutab näiteks, et kuni 40 % kogu vihmast Etioopia mägi-aladel – mis on Niiluse peamine allikas – saadakse Kongo basseini metsadest ringlusse võetud niiskusest ning et raadamise peatamine piirkonnas on oluline ka kliimapõgenike kriisi seisukohast;

9. rõhutab tõsiasja, et raadamise põhjused ulatuvad kaugemale metsasektorist iseenesest ja on seotud paljude küsimustega, nagu maaomand, nõrk valitsemine ja õiguskaitse, põlisrahvaste õiguste kaitse, kliimamuutused, demokraatia, inimõigused ja poliitiline vabadus, kaupade tarbimise tasemed, suur sõltuvus sööda impordist, põllumajanduspoliitika ning sellise avaliku poliitika puudumine, millega edendatakse ja stimuleeritakse kestlikult ja seaduslikult hangitud ja toodetud kaupu; tuletab meelde, et metsaökosüsteemide kaitsmisel on keskne roll põlisrahvaste hulka kuuluvatel naistel ja naissoost põllumajandustootjatel; kutsub komisjoni üles suurendama jõupingutusi, et käsitleda raadamise probleemi tervikuna ühtse ja õiguslikult siduva poliitikaraamistiku kaudu, tagades samal ajal ökosüsteemide säilitamise; usub, et sooline võrdõiguslikkus metsandus-alases hariduses on metsade kestlikus majandamises ülioluline ning see peaks kajastuma liidu poliitikas;

10. märgib, et paljudes riikides on raadamine tingitud asjakohase poliitika (nt maakasutuse planeerimine) puudumisest, ebaselgetest omandisuhetest ja muudest maaõigustest, halvast valitsemistavast ja õiguskaitsest, ebaseaduslikust tegevusest ning ebapiisavatest investeeringutest kestlikku metsamajandamisse;

11. märgib, et Euroopa Parlament on alates 2015. aasta detsembrist vastu võtnud 40 vastuväidet geneetiliselt muundatud toidu ja sööda impordile, millest 11 puudutasid geneetiliselt muundatud soja impordi; tuletab meelde, et üks põhjuseid selle impordi vastu seista oli selle kasvatamisega seonduv raadamine sellistes riikides nagu Brasiilia ja Argentina, kus soja on selle pestitsiididega töötlemise eesmärgil peaaegu täielikult geneetiliselt muundatud; märgib, et hiljutises kogu liidu teadlaste poolt läbi viidud ja vastastikuse eksperdi hinnangu läbinud teadusuuringus leiti, et liidul on Brasiiliast soja importimise tõttu maailma suurim süsinikujalajalg – 13,8 % suurem kui sellisel impordil Hiina, kes on maailma suurim soja importija; märgib, et liidu suur süsinikujalajalg on tingitud tema tarbimisega seotud raadamisest tulenevate heitkoguste osakaalust ⁽²⁸⁾; märgib ühtlasi, et komisjoni arvamuse kohaselt on soja olnud ajalooliselt liidu suurim üleilmse raadamise ja sellega seotud heitkoguste põhjustaja – selle arvele langeb ligi pool kogu liidu impordiga seotud raadamisest ⁽²⁹⁾;

12. juhib tähelepanu sellele, kuidas geneetiliselt muundatud organismide tootmine on raadamise peamine tõukejõud, eelkõige Brasiilias ja Argentinast, ning usub, et geneetiliselt muundatud organismide import liitu tuleks lõpetada; tuletab meelde, et liha tarbimine, isegi liidusiselt, aitab kaasa raadamisele väljaspool liitu, suurendades nõudlust odava geneetiliselt muundatud loomasööda järele, eelkõige geneetiliselt muundatud sojaoa impordi järele;

13. märgib, et algselt toidu ja sööda tootmiseks kasutatud karjamaade ja põllumajandusmaa muutmine biomasskütuste tootmise maaks (maakasutuse kaudne muutus) võib samuti metsadele negatiivset mõju avaldada;

⁽²⁸⁾ Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J. ja Godar, J. (2020), „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports“, *Global Environmental Change*, 62, 102067, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623>.

⁽²⁹⁾ Komisjoni tehniline aruanne 2013-063 „The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation“ (ELi tarbimise mõju raadamisele: põhjalik analüüs ELi tarbimise mõju kohta raadamisele). Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraadi rahastatud uuring, mille viisid läbi VITO, IIASA, HIVA ja IUCN NL, <http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>, lk 23–24.

Neljapäev, 22. oktoober 2020

Vabatahtlik kolmandate poolte sertifitseerimine ja märgised

14. väljendab heameelt seoses ettevõtjate kasvava teadlikkusega ülemaailmse raadamise, metsade seisundi halvenemise ja ökosüsteemide hävitamise probleemist, vajadusest võtta korporatiivseid meetmeid ja vastavaid kohustusi ning üha suurematest nõudmistest läbipaistvate, järjepidevate, ühtsete, usaldusväärsete ja jõustatavate nõuete järele kestlike tarneahelate jaoks, sealhulgas nõudluse vähenemisest metsi ohustavate kaupade järele; märgib, et mõned ettevõtjad on omaks võtnud 2014. aasta New Yorgi deklaratsiooni metsade kohta ja võtnud meetmeid raadamise vastu võitlemiseks, kuid kahjuks ei ole need sageli piisavalt ambitsioonikad, hõlmavad ainult osa tarneahelast ning ei ole kavandatud tegelemiseks mitme omavahel seotud raadamise põhjustajaga⁽³⁰⁾, mistõttu nad ei vasta oma kestlikkusalastele väidetele ega väljakuulutatud kohustustele; rõhutab seda silmas pidades, et ettevõtete vabatahtlikud raadamisvastased kohustused ei ole veel olnud ülemaailmse raadamise peatamiseks piisavad;

15. juhib tähelepanu sellele, et kolmandate poolte sertifitseerimissüsteemidel on olnud oluline roll ettevõtjate ja kodanikuühiskonna kokkuviimisel, et kujundada ühine arusaam raadamise probleemist; märgib siiski, et kuigi vabatahtlikud kolmandate poolte sertifitseerimissüsteemid on aidanud kaasa heade tavade väljatöötamisele, ei suuda need süsteemid üksi ülemaailmset raadamist ja ökosüsteemide seisundi halvenemist peatada ja tagasi pöörata ning peaksid üksnes täiendama siduvaid meetmeid; märgib, et vabatahtlik kolmandate poolte sertifitseerimine võib olla abivahend raadamisega seotud riskide hindamisel ja maandamisel, kui see on kavandatud ja täielikult rakendatud, pidades silmas hästi defineeritud, mõõdetavaid ja ambitsioonikaid kestlikkuse kriteeriume, millel see põhineb, sertifitseerimis- ja akrediteerimisprotsessi usaldusväarsust, sõltumatuid järelevalve- ja vastavusmehhanisme, tarneahela järelevalve võimalusi ning kindlaid nõudeid ürgmetsade ja muude looduslike metsade kaitsmiseks ja kestliku metsamajandamise edendamiseks;

16. märgib, et kolmandate poolte sertifitseerimine ja märgised üksi ei ole tulemuslikud metsi ja ökosüsteemide ohustavate kaupade ja toodete liidu siseturule sisenemise ärahoidmiseks; rõhutab seetõttu, et kolmandate poolte sertifitseerimine saab üksnes täiendada, kuid ei saa asendada ettevõtjate põhjalikke kohustuslikke hoolduskohustuse menetlusi, mis tagavad ka nende sotsiaalse ja keskkonnanalase vastutuse kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 191 sätestatud põhimõttega „saastaja maksab“;

17. väljendab muret, et olemasolevate sertifitseerimissüsteemide ja märgiste rohkus tekitab tarbijates segadust ja vähendab nende võimalusi teha teadlikke valikuid; rõhutab sellega seoses, et tuleks kaaluda teabe esitamise kohustuse ühtlustamist;

18. rõhutab, et üksnes tarbijate valikust sõltuv poliitiline meede veeretab vastutuse raadamisvabade toodete ostmise eest põhjendamatult tarbijatele, mis ei ole piisavalt tulemuslik kestlikuma tootmise peavoolustamiseks; usub, et tarbijate teavitamine raadamisvabadest toodetest võib olla võimas vahend hoolduskohustuse õigusraamistiku täiendamiseks ja selle teema nõudluse poolega tegelemiseks; nõuab tungivalt, et komisjon integreeriks raadamisega seotud kaalutlused veelgi tugevamalt ELi ökomärgisesse, keskkonnahoidlikesse riigihangetesse ja muudesse ringmajandusega seotud algatustesse niisuguste meetmete ja algatuste ulatusliku kogumi osana, mis tagavad raadamisvabad tarneahelad; palub komisjonil samuti lisada raadamise ja ökosüsteemide seisundi halvenemise ohu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/29/EÜ⁽³¹⁾ esitatud keskkonnasäästlikkust käsitlevate väidete kriteeriumide hulka ning luua ELi eelneva heakskiitmise süsteemi keskkonnasäästlikkust käsitlevate väidete kasutamise lubamiseks;

19. märgib, et seni ei ole kehtestatud eeskirju, mis keelaksid lasta liidu turule tooteid, mis aitasid kaasa metsade hävitamisele; märgib, et isegi puit, mis on kooskõlas päritoluriigi õigusega seaduslikult üles töötatud, võib aidata kaasa raadamisele ja sellel on siiski vaba juurdepääs liidu turule; märgib, et seetõttu ei ole paljude metsi ja ökosüsteemide ohustavate kaupade tarbijatel liidus mingit tagatist, et need tooted ei aita kaasa raadamisele, ning et seetõttu põhjustavad tarbijad raadamist süütuult, tahtmatult ja teadmatult;

⁽³⁰⁾ Viie aasta hindamisaruanne New Yorgi deklaratsiooni kohta „Protecting and restoring forests. A Story of Large Commitments yet Limited Progress“, september 2019, <https://forestdeclaration.org/images/uploads/resource/2019NYDFReport.pdf>.

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22.)

Neljapäev, 22. oktoober 2020

20. märgib, et kriteeriumid selle kohta, mida kujutab endast raadamisvaba kaup, või sertifitseerimissüsteemide aluseks olevad tooted ei ole alati olnud piisavalt kõikehõlmavad, sest mõnikord hõlmavad need ainult toote teatavaid asjakohaseid koostisaineid, ainult toote olemusringi osi või kasutavad ebapiisavat määratlust „raadamisvaba“, mis võib viia selleni, et ettevõtjad hakkavad märgiseid ostma ja õonestavad sertifitseerimise üldist ambitsioonikust;

Hoolsuskohustusel põhinevad kohustuslikud reeglid

21. kiidab selles osas heaks terve rea ettevõtete üleskutsed kehtestada metsi ohustavate kaupade tarneahelates liidu reeglid kohustusliku hoolsuskohustuse kohta;

22. tuletab meelde oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelise kokkuleppe kohta ja oma taotlust, et komisjon esitaks viivitamata ettepaneku hoolsuskohustusel põhineva ELi õigusraamistiku kohta, et tagada liidu turule lastavate toodete kestlikud ja raadamisvabad tarneahelad, pöörates erilist tähelepanu imporditud raadamise peamiste põhjustega tegelemisele ja ergutades selle asemel impordi, mis ei põhjusta raadamist välismaal, võttes arvesse kaupade ekspordi majanduslikku tähtsust arenguriikide jaoks, eelkõige väikepõllumajandustootjate jaoks, ja võttes arvesse kõigi sidusrühmade, eelkõige VKEde tagasisidet;

23. tuletab meelde, et oma 2008. aasta teatises raadamise kohta seadis komisjon eesmärgi peatada hiljemalt 2030. aastaks metsapindala vähenemine maailmas ja vähendada 2020. aastaks troopiliste metsade raadamise koguulatust vähemalt 50 %; hoiatab, et teist eesmärki ei saavutata peaaegu kindlasti;

24. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle võidelda ülemaailmse raadamise ja metsade seisundi halvenemise vastu, kuid nõuab ambitsioonikamat poliitilist lähenemisi; palub komisjonil esitada ettepaneku, millele on lisatud mõjuhindang, ELi õigusraamistiku loomiseks, mille aluseks on kohustusliku hoolsuskohustuse, aruandluse, avalikustamise ja kolmanda poole osalemise nõuded, samuti vastutus ja karistused kohustuste rikkumise korral kõigi selliste ettevõtjate puhul, kes lasevad esmakordselt liidu turule metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu ja nendest kaupadest saadud tooteid, ning juurdepääs õigusemõistmisele ja õiguskaitsevahenditele nende kohustuste täitmata jätmise tõttu kannatanute jaoks; märgib, et liidu turul kauplejatele tuleks kehtestada jälgitavuse kohustus, eelkõige seoses kaupade ja nendest saadud toodete päritolu kindlaksmääramisega nende liidu siseturule laskmise hetkel, et tagada kestlikud ja raadamisvabad väärtusahelad, nagu on sätestatud käesoleva resolutsiooni lisas; rõhutab, et sama õigusraamistikku tuleks kohaldada ka kõigi finantseerimisasutuste suhtes, millel on luba liidus tegutseda ja mis annavad raha ettevõtjatele, kes töötavad üles, koguvad, toodavad või töötlevad metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu ja nendest saadud tooteid või kauplevad nendega;

25. usub, et liit peab tagama üksnes selliste ülemaailmsete tarneahelate ja rahavoogude edendamise, mis on kestlikud ja raadamisvabad ning millega ei kaasne inimõiguste rikkumisi; on veendunud, et suurtel turgudel, nagu liidu turg, kehtestatud kohustuslikel kestlikkuseeskirjadel on potentsiaal muuta ülemaailmsed tootmistavad kestlikumateks;

26. juhib tähelepanu sellele, et kõnealuse ELi õigusraamistikuga hõlmatud, metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade kindlaksmääramisel tuleks lähtuda objektiivsetest, läbipaistvatest ja teaduspõhistest kaalutlustest, et sellised kaubad on seotud metsade ning suure süsinikuarvu ja elurikkusega ökosüsteemide hävitamise ja seisundi halvenemisega, samuti ohuga põlisrahvaste õigustele ja inimõigustele üldiselt;

27. rõhutab, et selline ELi õigusraamistik peaks tagama mitte üksnes metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade ja nendest saadud toodete ülestöötamise, tootmise, kogumise ja töötlemise seaduslikkuse päritoluriigis, vaid ka nende ülestöötamise, tootmise, kogumise ja töötlemise kestlikkuse;

28. rõhutab, et mitmete uuringute⁽³²⁾ kohaselt ei mõjuta raadamisega seotud toodete liidu siseturule sisenemise vältimise õigusraamistik liidus müüdavate ja käesoleva resolutsiooni lisas käsitletud kaupade mahtu ega hinda ning et ettevõtjate lisakulud nende õiguslike kohustuste täitmiseks on minimaalsed;

29. rõhutab valitsusväliste organisatsioonide, keskkonnaaktivistide, tööstusliitude ja rikkumisest teatajate panust võitluses raadamise, elurikkuse kadumise ja kasvuhoonegaaside heitkoguste suurenemisega päädiva ebaseadusliku metsaraie vastu;

⁽³²⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378014001046>.

Neljapäev, 22. oktoober 2020

30. märgib, et sellist ELi õigusraamistikku tuleks laiendada ka muudele suure süsinikuvaru ja elurikkusega ökosüsteemidele peale metsade, nagu mere- ja rannikuökosüsteemid, märgalad, turbaalad või savannid, et vältida surve ümbersuunamist nendele maastikele;

31. usub, et neid kohustusi tuleks kohaldada kõigi ettevõtjate suhtes, kes lasevad liidu turule metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu, olenemata nende suurusest või registreerimiskohast, kui hoolika hindamise tulemusel on leitud, et need on toimivad ja kohaldatavad kõigi turul tegutsejate, sealhulgas VKEde suhtes; tunnistades küll, et ettevõtja riskihinnangule järgnevad meetmed peavad olema proportsioonis kõnealuse kaubaga seotud riskide tasemega, usub siiski, et killustunud lõppturul on väiksemate ja suuremate ettevõtete kaasamine keske tähtsusega, et tagada nii laiaulatuslik mõju kui ka tarbijate usaldus; rõhutab, et õigusraamistik ei tohi tekitada liigset koormust väikestele ja keskmise suurusega tootjatele, sealhulgas väikepõllumajandustootjatele, ega takistada nende pääsu turgudele ja osalemist rahvusvahelises kaubanduses suutlikkuse puudumise tõttu; rõhutab seetõttu, et VKEde jaoks on vaja ELi tasandil koordineeritud toetusmehhanismi, et tagada nende arusaamine, valmisolek ja suutlikkus toota kooskõlas keskkonna- ja inimõigustealaste nõuetega;

32. rõhutab, et paljud tarneahelas tegutsevad liidu ettevõtjad on VKEd, ning nõuab seetõttu tõhusat rakendamist, mis oleks VKE-sõbralik ning piiraks nendele langevat halduskoormust vältimatu miinimumini; on seisukohal, et tuleks kehtestada varase hoiatamise mehhanism, et hoiatada ettevõtteid, kui nad impordivad aladelt, kus võib esineda raadamist;

33. usub, et kogu liitu hõlmavad kohustuslikud hoolsuskohustuse nõuded tooksid ettevõtjatele kasu võrdsete tingimuste loomise kaudu, kehtestades konkurentidele samad standardid, ning annaksid õiguskindluse, vastandina eri meetmete mosaiigile riiklikul tasandil;

34. tuletab meelde komisjoni õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi tellitud uuringut hoolsuskohustuse nõuete kohta tarneahelas, mille andmetel enamik vastanud ettevõtjatest nõustus, et kohustuslikul hoolsuskohustusel oleks positiivne mõju inimõigustele ja keskkonnale;

35. rõhutab, et digitaliseerimisel ja uutel tehnoloogiavahenditel on potentsiaal pakkuda ettevõtjatele enneolematuid lahendusi inimõigustealaste ja keskkonnamõtjude kindlakstegemiseks, vältimiseks, leevendamiseks ja arvessevõtmiseks;

36. on veendunud, et metsi ohustavaid kaupu käsitlev tulevane õigusraamistik peaks tuginema FLEGTi tegevuskavast, ELi puidumäärukest, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2017/821⁽³³⁾ (konfliktimineraalide määrus), Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2014/95/EL⁽³⁴⁾ (muud kui finantsaruandlust käsitlev direktiiv), ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata (ETR) kalapiüüki käsitlevatest õigusaktidest ja muudest tarneahelate reguleerimiseks tehtud liidu algatustest saadud kogemustele;

37. väljendab heameelt muud kui finantsaruandlust käsitleva direktiivi käimasoleva läbivaatamise üle ja kutsub komisjoni üles parandama muu kui finantsteabe avalikustamise kvaliteeti ja ulatust, eelkõige finantsasutuste keskkonnanäppektide alase aruandluse osas, ning edendama metsaga seotud kaalutluste integreerimist ettevõtete sotsiaalsesse vastutusse;

ELi puidumäärus ja FLEGTi vabatahtlikud partnerluslepingud

38. on veendunud, et ELi puidumäärus, eriti selle hoolsuskohustuse nõuded, on hea mudel, mille põhjal töötada välja tulevane ELi õigusraamistik ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks, kuid et ELi puidumääruse puudulik rakendamine, hõlmatud puittoodete piiratud ulatus ja puudulik jõustamine tähendavad, et see ei vasta oma mõttele ega eesmärgile; on seetõttu arvamisel, et ELi puidumäärusest saab võtta õppust, et töötada tulevasele ELi

⁽³³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus (ELT L 130, 19.5.2017, lk 1).

⁽³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/95/EL, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suurettevõtjate ja kontsernide poolt (ELT L 330, 15.11.2014, lk 1).

Neljapäev, 22. oktoober 2020

õigusraamistikule ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks välja paremad rakendamise- ja jõustamiseeskirjad; tuleb meelde, et metsasaaduste ülestöötamise ja nendega kauplemise seaduslikkus on praegu hõlmatud ELi puidumäärusega, ning rõhutab seetõttu, et ELi tulevases õigusraamistikus tuleks vältida topeltreguleerimist ning metsasaaduste seaduslikku ja ebaseaduslikku ülestöötamist ja nendega kauplemist reguleerivad meetmed tuleks ühtlustada;

39. kutsub komisjoni üles hindama ELi puidumäärusega hõlmatud kaupade võimalikku lisamist ELi õigusraamistikku ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks käsitleva ettepaneku kohaldamisalasse, võttes arvesse eelseisvat ELi puidumääruse toimivuskontrolli ning tagades FLEGTi tegevuskava eesmärkide saavutamise; seda tehes peaks komisjon hindama ka võimalikku mõju kehtivatele vabatahtlikele partnerluslepingutele; liidu puitu tootvad partnerriigid peaksid olema selle kohustusega tihedalt seotud;

40. väljendab heameelt heade tulemuste üle ELi FLEGTi tegevuskava ja vabatahtlike partnerluslepingute raames kolmandate riikidega tehtavas koostöös ebaseadusliku raie pakkumise poolega seotud probleemi lahendamisel ning rõhutab, et seda tööd tuleks tõhustada, eriti seire ja kontrollide ning ka suutlikkuse suurendamise osas; rõhutab, et vabatahtlikud partnerluslepingud moodustavad väga mõjusa raamistiku heade partnerlussuhete loomiseks nende riikidega ning edendada tuleks uute vabatahtlike partnerluslepingute sõlmimist rohkemate partnerritega; kutsub ELi üles suurendama FLEGTi rahastamist;

41. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks ELi FLEGTi töökava 2018–2022 täieliku rakendamise;

42. peab kiiduväärseks komisjoni eelseisvat FLEGT-määruse ja ELi puidumääruse toimivuskontrolli kui võimalust tugevdada nende jõustamist ja parandada veelgi nende rakendamist ning laiendada nende kohaldamisala, et hõlmata näiteks trükitooted, puidust tooted ja konfliktipiirkondadest pärit puit ning tugevdada kodanikuühiskonna rolli;

43. kordab oma nõudmist, et puidu ja puittoodete importi tuleks liidu piiridel põhjalikumalt kontrollida, tagamaks, et imporditud tooted tõesti vastavad liitu sisenemiseks kehtestatud kriteeriumidele; kutsub üles rakendama õigeaegselt ja tulemuslikult liidu tolliseadustikku ja suurendama riiklike tolliasutuste suutlikkust, et tagada liidu tolliseadustiku parem ühtlustamine ja rakendamine; rõhutab, et komisjon peab tagama, et tollikontroll toimuks kogu liidus samade standardite kohaselt ning otsese ja ühtse tollikontrolli mehhanismi abil, mis on liikmesriikidega kooskõlastatud ja vastab täielikult subsidiaarsuse põhimõttele;

44. on arvamusel, et kaubanduspõhised partnerluslepingud metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade peamiste tootjariikidega võiksid olla kasulikud, et võidelda raadamise pakkumise poolega seotud põhjustega, ning märgib, et FLEGTi vabatahtliku partnerluslepingu mudel on üks võimalus;

45. ettepanekuga tuleks tagada kõigi asjaomaste sidusrühmade jaoks õiguskindlus kõigi uute liidu tasandi meetmete ja raamistike osas, mis on seotud FLEGTi vabatahtlike partnerluslepingute praeguse kasutamise ja litsentsimisega, et kindlustada huvi investeerida liitu eksportimise viisil, mis ei põhjusta raadamist; ergutab komisjoni sõlmima põllumajanduslike toorainete peamiste tootjariikidega kaubanduspõhiseid partnerluslepinguid, et võidelda raadamise pakkumispoolsete põhjustajatega;

Kaubandus ja rahvusvaheline koostöö

46. rõhutab, et ülemaailmse raadamise probleemiga tõhusamaks tegelemiseks tuleb kaubandus- ja investeerimispoliitika läbi vaadata ja luua ülemaailmselt võrdsed võimalused, samuti võtta arvesse seost kaubanduslepingute ning ülemaailmse elurikkuse ja metsa ökosüsteemi vahel;

47. kordab, et liidu kaubandus- ja investeerimispoliitika, sealhulgas vabakaubandusleping Mercosuriga, peaks hõlmama siduvaid ja jõustatavaid kestliku arengu peatükke, milles järgitakse täielikult rahvusvahelisi kohustusi, eriti Pariisi kokkulepet ja kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, mis on kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reeglitega ja

Neljapäev, 22. oktoober 2020

milles järgitakse inimõigusi; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik tulevased kaubandus- ja investeerimislepingud sisaldaksid õiguslikult siduvaid ja jõustatavaid sätteid, sealhulgas ebaseadusliku raiega seotud ja korruptsioonivastaseid sätteid, et vältida raadamist ja metsade seisundi halvenemist ning ökosüsteemide hävitamist ja nende seisundi halvenemist;

48. soovib teatistes „Euroopa roheline kokkulepe“ rõhutatud põhimõtte „ära tekita kahju“ kontekstis komisjonil hinnata paremini ja regulaarselt olemasolevate kaubandus- ja investeerimislepingute mõju raadamisele, metsa ja ökosüsteemide seisundi halvenemisele, maa hõivamisele ja inimõigustele ning tagada, et kõikide vabakaubandus- ja investeerimislepingute kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevad peatükid sisaldaksid nõudlikumaid siduvaid ja jõustatavaid sätteid metsa ja ökosüsteemide kaitse, elurikkuse, maa hõivamise lõpetamise ja kestliku metsanduse kohta;

49. juhib tähelepanu sellele, et hinnadumpingu vältimiseks ja puidu kestliku kasutamise tagamiseks, puidu dumpinguhindadel põhinevate kahepoolsete lepingute leviku tõkestamiseks ning täiendava metsaraie käivitamise vältimiseks tuleks kaaluda parandusmeetmeid, sealhulgas ühise puiduoksjoni süsteemi loomist, et võimaldada jälgida materjali päritolu ning võtta hinnas arvesse kliima, elurikkuse ja inimõigustega seotud küsimusi;

50. on seisukohal, et kaubandus ja rahvusvaheline koostöö on olulised vahendid kõrgemate kestlikkusstandardite kindlustamiseks, eriti metsadega seotud sektorite ja nendest tulenevate väärtusahelate osas; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama koostööd kolmandate riikidega tehnilise abi, teabevahetuse ja heade tavade vahetamise kaudu metsade säilitamise, kaitsmise ja kestliku kasutamise valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu organiseeritud kuritegevuse ja raadamisega seotud kaupade vahelisele seosele, ning edendama ja hõlbustama teadus- ja akadeemilist koostööd kolmandate riikidega, samuti teadusprogramme, et edendada teadmisi ja innovatsiooni elurikkuse, ökoettevõtluse ja ringmajanduse valdkonnas; rõhutab, kui oluline on võtta arvesse meetmete mõju metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade tootmisest sõltuvate vähim arenenud riikide tööhõivele ja majanduskasvule; kutsub liitu üles toetama kolmandate riikide valitsusi ja kodanikuühiskonda nende raadamisvastases töös ning tegema nendega koostööd, eriti GSP+ kava kaudu; kutsub komisjoni üles hindama, kas tuleks välja töötada uus spetsiaalne kaubandusabi vahend, et hõlbustada kaubandust metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade tootmisega seotud riskide leevendamise kontekstis;

51. palub komisjoni, et vastuvõetavad meetmed sisaldaksid raadamise terviklikku ja diferentseeritud käsitlust, võttes arvesse selle mitmekülsust ja seoseid nii kestlike ettevõtmiste loomise kui ka kuritegeliku majandustegevuse vastase võitlusega; kutsub sel eesmärgil üles algatama dialoogi kolmandate riikidega, et analüüsida igal üksikjuhul eraldi metsapindala vähenemise peamisi põhjusi ja rakendatavate meetmete asjakohasust;

52. rõhutab, et vabakaubanduslepingute riigihankeid käsitlevates sätetes tuleks võtta arvesse lepingute sõlmimise sotsiaalseid, keskkonnanalaseid ja vastutustundliku ettevõtluse alaseid kriteeriume;

53. toonitab, et liidu tasandi kohustuslikke nõudeid tuleb täiendada tihedama ja tugevdatud ülemaailmse koostöö, tugevdatud ülemaailmse keskkonnanalase juhtimise ja kolmandate riikidega tehtava koostööga tehnilise abi, teabevahetuse ja heade tavade vahetamise kaudu metsade säilitamise, kaitsmise ja kestliku kasutamise alal, tunnustades eriti erasektoris elluviidavaid kestlikkusega seotud algatusi; tõdeb, et vaja on suurendada jõupingutusi peamistel rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas WTOs ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonis (OECD), et peatada raadamine ja metsade seisundi halvenemine ning taastada metsad ja vältida soovimatu raadamise märgistega tarneahelate ümbersuunamist teistesse maailma piirkondadesse;

54. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ergutama kaubanduse ja rahvusvahelise koostöö kaudu vajalikke investeringuid, et tugevdada metsandussektorites ja nende väärtusahelates kõrgemaid kestlikkusstandardeid, edendades ringluspõhist biomajandust, keskkonnahoidlikku turismi, taastuvenergiat, arukat põllumajandust ja muid asjakohaseid valdkondi ning seda ka kolmandates riikides;

Neljapäev, 22. oktoober 2020

55. ettepanekuga tuleks tagada kõigi asjaomaste sidusrühmade jaoks õiguskindlus kõigi uute liidu tasandi meetmete ja raamistike osas, mis on seotud FLEGTi vabatahtlike partnerluslepingute praeguse kasutamise ja litsentsimisega, et kindlustada huvi investeerida liitu eksportimisse viisil, mis ei põhjusta raadamist; ergutab komisjoni sõlmima põllumajanduslike toorainete peamiste tootjariikidega kaubanduspõhiseid partnerluslepinguid, et võidelda raadamise pakkumispoolsete põhjustajatega;

56. märgib, kui oluline on tagada, et raadamine kaasatakse riigi tasandi poliitilistesse dialoogidesse, ning aidata partnerriikidel arendada ja rakendada metsanduse ja kestliku metsanduse riiklikke raamistikke; rõhutab, et kõnealustes riiklikes raamistikes tuleb võtta arvesse nii riigisiseseid vajadusi kui ka ülemaailmseid kohustusi; rõhutab vajadust rakendada mehhanisme, millega stimuleerida väikepõllumajandustootjaid säilitama ja parandama ökosüsteemi ning kestliku metsanduse ja põllumajanduse pakutavaid tooteid;

57. on arvamisel, et jõuline tegevus liidu siseturul peaks käima käsikäes jõulise tegevusega rahvusvahelisel tasandil; seepärast tuleks ELi välistegevuse riiklikesse soovituskavadesse lisada sätted, millega aidata kolmandate riikide ettevõtjatel ja väikepõllumajandustootjatel, kes teevad koostööd ettevõtjatega, kes lasevad metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu liidu siseturule, viia ellu tegevusi metsi ja ökosüsteeme kahjustamata;

58. on veendunud, et käesoleva resolutsiooni lisas esitatud määrus peaks olema ja võib olla kavandatud nii, et see oleks kooskõlas WTO reeglitega, ning sellega peaksid kaasnema kaubanduspõhised partnerluslepingud peamiste põllumajanduslike toorainete tootjariikidega, et võidelda raadamise pakkumisega seotud põhjustega;

59. teeb ettepaneku, et komisjon peaks kolmandate riikidega riiklike soovituskavade üle läbirääkimisi pidades seadma prioriteediks sätted, millega aidata kolmandate riikide ettevõtjatel ja väikepõllumajandustootjatel, kes teevad koostööd ettevõtjatega, kes lasevad metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu liidu siseturule, viia ellu tegevusi, mis ei kahjusta metsi, ökosüsteeme ega inimõigusi;

60. juhib tähelepanu sellele, et raadamist käsitleva ELi õigusraamistiku tugevdamisel võib olla oluline mõju maa hindadele kolmandates riikides, ning spekulereimise vältimiseks ei tohiks tähtpäeva määrata pärast seda, kui komisjon on avaldanud käesoleva resolutsiooni lisas kirjeldatud ettepaneku;

Raadamine ja inimõigused

61. rõhutab, et õigusraamistiku muutmine teatavate alade kasutamise legaliseerimiseks ja omandiõiguste muutmine ei kõrvalda selle muutuse rakendamisest tulenevat negatiivset mõju inimõigustele ja keskkonnale; rõhutab seetõttu, et hoolsuskohustuse kriteeriumid peavad hõlmama muid elemente, mis lähevad tegevuse õiguspärasusest kaugemale;

62. märgib, et metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade tootmine avaldab kohalikele kogukondadele negatiivset mõju mitte üksnes otsese raadamise, ökosüsteemi seisundi halvenemise ja maa hõivamise kaudu, vaid ka vee hõivamise kaudu, mis võib mõjutada metsi ja muid ökosüsteeme;

63. rõhutab, et kohalikud kogukonnad, põlisrahvad ning maa ja keskkonna kaitsjad on sageli ökosüsteemide säilitamise eest võitlemise eeslinil; märgib, et mõnedes piirkondades on maa ja ressursside kasutamist puudutavad konfliktid põlisrahvaste vastu suunatud vägivalda peamiseks põhjuseks⁽³⁵⁾; väljendab muret, et metsade ja muude väärtuslike ökosüsteemide seisundi halvenemine ja nende hävitamine käivad sageli käsikäes inimõiguste rikkumistega või tulenevad neist; mõistab hukka igasuguse karistamise, ahistamise ja tagakiusamise osalemise eest tegevuses, mille eesmärk on kaitsta keskkonda; nõuab seetõttu tungivalt, et ELi tulevasse õigusraamistikku lisataks inimõiguste, eriti maaomandi-, maavaldus- ja töötajate õiguste kaitse, pöörates erilist tähelepanu põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigustele; kutsub komisjoni üles ergutama tootjariike viima õigusreforme läbi kõigi sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna, põlisrahvaste ja kohalike kogukondade tulemuslikul ja sisulisel osalusel; kutsub liitu ja liikmesriike üles toetama järgmisel ÜRO Peaassambleel seda, et üleilmselt tunnustataks õigust tervislikule keskkonnale;

⁽³⁵⁾ Brasiilia riigiprokuratuuri aruanne: <http://www.mpf.mp.br/pgr/noticias-pgr/conflitos-associados-a-terra-sao-principal-cao-de-violencia-contra-indigenas-e-comunidades-tradicionais-no-brasil-segundo-mpf>

Neljapäev, 22. oktoober 2020

64. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma liidu tasandil kiirreageerimismehhanismi, et toetada keskkonna- ja metsakaitsjaid liidus ja kogu maailmas;
65. rõhutab, et sellise õigusraamistiku osaks peab olema ettevõtjate põhjustatud inimõiguste- ja keskkonnavalase kahju ohvrite jaoks tulemusliku juurdepääsu tagamine õigusemõistmisele ja õiguskaitsevahenditele;
66. rõhutab, et lisaks raadamist põhjustavaid kaupu käsitleva ELi õigusraamistiku loomisele peab liit otsustavamalt käsitlema inimõiguste, keskkonnavastutuse ja õigusriigi põhimõtte rakendamist horisontaalsete küsimustena asjaomaste riikide ja teiste peamiste importivate riikidega;
67. rõhutab, et selline õigusraamistik tuleb välja töötada kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide ees ning seda tuleb arvesse võtta tulevase Cotonou-järgse lepingu eesmärkides;
68. tuletab meelde, kui oluline on austada ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid; toetab käimasolevaid läbirääkimisi eesmärgiga luua siduv ÜRO instrument, mis käsitleb rahvusvahelisi korporatsioone ja teisi äriettevõtteid seoses inimõigustega, ning rõhutab, kui oluline on, et liit osaleks proaktiivselt selles protsessis;

ELi meetmed ja poliitika sidusus

69. rõhutab, et metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade liidus tarbimise mõju tuleb piisavalt käsitleda kõigis ELi elurikkuse strateegia aastani 2030, strateegia „Talust taldrikule“ ning ÜPP strateegiakavade määru reguleerivates ja mittereguleerivates järeletoetustes ja -meetmetes, sealhulgas liikmesriikide riiklikes strateegiakavades;
70. rõhutab, kui tähtis on edendada kestlikku toitumist ning suurendada selleks tarbijate teadlikkust tarbimisharjumuste mõjust ja anda teavet niisuguste toitumisviiside kohta, mis on inimeste tervisele paremad ja mille keskkonnajalajäljel on väiksem; on veendunud, et tuleb kehtestada tulemuslikud meetmed, mille eesmärk on suurendada toetust agroökoloogilistele tavadele ja vähendada toidu raiskamist kogu tarneahelas; märgib, kui oluline on kavandada tarbijatele suunatud teadlikkuse suurendamise meetmeid, et suurendada nende arusaamist tarbimisharjumuste mõjust metsadele, elurikkusele ja kliimale, toetades ja ergutades taimsetele toodetele keskenduvaid toiduvalikuid;
71. on seisukohal, et kolmandatest riikidest pärit impordi transpordi tekitatud süsiniku jalajälje minimeerimiseks ning kestliku kohaliku tootmise ja töökohtade loomise stimuleerimiseks peaks liit ergutama kestliku kohaliku päritoluga puidu, raietoodete või metsa biomassi kasutamist;
72. rõhutab vajadust vähendada sõltuvust metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade impordist, propageerides kohalikult toodetud taimset valku, rohumaadel karjatamist, seaduslikku ja kestlikult hangitud sööta, eriti rakendades liidu valgustrateegiat;
73. toetab uute ÜPP strateegiakavade kohast lämmastikku siduvate ning liblikõieliste ja valgurikaste kultuuride edendamist muu hulgas viljavahelduse, tingimuslikkuse, ökokavade ja põllumajanduse keskkonnameetmete, uute sektoripõhiste sekkumiste ja tootmiskohustusega seotud toetuse kaudu, et suurendada liidu omavarustatust valgurikaste kultuuridega ja samal ajal aidata saavutada elurikkuse strateegia ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärgi; märgib ühtlasi, et loomakasvatustarvete sisetulek ja kasumlikkus tuleks viia kooskõlla tootmismahutusega, mis on võimalikud loomade karjamaadel karjatamise või söödakultuuride omatoodangu puhul; nõuab, et rohkem uuritaks ja edendataks uuenduslikke tootmissüsteeme ja -viise, mis võimaldavad vähendada väliseid sisendeid ja kulusid (näiteks sellised söödapõhised karjatamisviisid nagu vahelduv karjatamine), isegi juhul, kui nende tootmismahud võivad olla väiksemad;
74. rõhutab, kui tähtis on arendada kestlikku biomajandust, mille puhul omandavad suure majandusliku väärtuse kestlikult toodetud tooted;
75. rõhutab, et liidu bioenergiapoliitika peaks vastama rangetele sotsiaalsetele ja keskkonnavalastele kriteeriumidele;

Neljäpäev, 22. oktoober 2020

76. tuleb meelde, et liit käsitleb raadamise ohtu ELi puidumääruse, FLEGTi tegevuskava, tootjariikides mitut sidusrühma hõlmavaid protsesse edendavate vabatahtlike partnerluslepingute ning taastuenergia direktiivi⁽³⁶⁾ abil, mis sisaldavad mitmeid reegleid ja mida võiks kasutada väärtusliku alusena, et viia raadamise ja ebaseadusliku metsaraie oht miinimumini; märgib, et taastuenergia direktiiviga laiendatakse liidu kestlikkuse kriteeriumide täitmise kohustust biokütustelt kõigile bioenergia lõppkasutuse viisidele, sealhulgas küttele/jahutusele ja elektrile, kuid kuna see hõlmab üksnes bioenergia tootmiseks kasutatavat toorainet, ei ole praegu võimalik tagada, et raadamisega või ökosüsteemide ümberkorraldamisega seotud kaupade mitteenergeetiline kasutamine biokütusena oleks keelatud;

77. rõhutab, et paketis „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ sätestatud eesmärkide saavutamiseks kasutatavad meetodid ei tohi põhjustada raadamist ega metsade seisundi halvenemist mujal maailmas; kutsub seetõttu komisjoni üles vaatama 2021. aastaks läbi komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/807⁽³⁷⁾ lisatud aruande asjakohased aspektid ning vajaduse korral muutma kõnealust määrust põhjendamatult viivituse ja igal juhul enne 2023. aastat, tuginedes teaduslikele teadmistele ja järgides ettevaatuspõhimõtet; palub komisjonil uuesti hinnata sojakasvatuse andmeid ja lõpetada järk-järgult maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga biokütuste tootmine nii kiiresti kui võimalik ja hiljemalt 2030. aastaks;

78. on seisukohal, et biokütuste ulatusliku kasutamisega liidus peavad kaasnema piisavad kestlikkuse kriteeriumid, et vältida maakasutuse otsest ja kaudset muutust, sealhulgas raadamist; märgib lisaks, et praegused kriteeriumid ei võta piisavalt arvesse biokütuste tootmisel kasutatud fossiilseid tooraineid; nõuab seetõttu läbivaadatud taastuenergia direktiivi käimasoleva rakendamise käigus selle mõju, sealhulgas bioenergia kestlikkuskriteeriumide tulemuslikkuse jälgimist ja hindamist; juhib tähelepanu tooraine kohalike tarneahelate tähtsusele pikaajalise kestlikkuse saavutamisel;

79. on seisukohal, et põlis- ja ürgmetsi tuleks käsitleda ja kaitsta kui ülemaailmset ühisvara ning et nende ökosüsteemidele tuleks anda õiguslik staatus;

Teavevahetus ja teadlikkuse suurendamine

80. rõhutab, kui oluline on tagada liidus raadamisvabadest tarneahelatest pärit toodete tarbimine ja süstemaatilisel hinnata selliste toodete tarbimise mõju liidus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja teabe- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid imporditud kaupade ja toodete ning nende mõju kohta maailma metsadele ja suure elurikkusega ökosüsteemidele, samuti raadamise ja ökosüsteemide hävitamise sotsiaal-majanduslike tagajärgede ning metsaga seotud kuritegude kohta liidus ja kolmandates riikides;

81. juhib tähelepanu sellele, et komisjon peaks kaaluma võimalust teha ettepanek ürgmetsade arvamiseks UNESCO maailmapärandi hulka, et aidata neid kaitsta raadamise eest ning suurendada võimalust üldsuse tähelepanu juhtimiseks nende kaitsmise vajadusele; kui see ei ole teostatav, tuleks hinnata muid õiguslikke võimalusi nende eesmärkide saavutamiseks;

Mõisted, metsaadmed ja seire

82. märgib, et mõiste „mets“ praegune määratlus, selle liigitus ning mitmed muud raadamise ja kestliku metsamajandamisega seotud mõisted ja põhimõtted, mille on vastu võtnud asjaomased organid, näiteks ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, on puhtalt tehnilised ega erista piisavalt looduslikke metsi ja metsaistandusi, kus metsa majanduslik funktsioon kaalub üles selle muud funktsioonid, ning rõhutab, et see võib lõppkokkuvõttes kaasa tuua maailma metsade pindala ja seisundit käsitlevate andmete moonutamise; kutsub asjaomaseid sidusrühmi üles ühtlustama terminoloogia kasutamist vastavalt resolutsiooni projekti lisas esitatud sõnastusele ning rõhutab sellise selgituse tähtsust seotud vahendite tulemusliku kasutamise jaoks;

83. rõhutab, et eelkõige tuleb teha raadamisega seotud kaupade tootmise ja nendega kauplemise sõltumatut järelevalvet; palub komisjonil tõhustada nendes küsimustes tehtavaid jõupingutusi programmi „Euroopa horisont“ raames ja toetada sõltumatut järelevalvet tootjariikides ning nendevahelist parimate tavade ja kogemuste vahetamist, et parandada kasutusel olevaid meetodeid ja teabe detailsust;

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

⁽³⁷⁾ Komisjoni 13. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/807, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 selliste maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga lähteainete kindlaksmääramise osas, mille tootmise ala on märkimisväärselt laienenud suure süsinikuvahetusega maale, ning maakasutuse kaudse muutuse väikese riskiga biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste sertifitseerimise osas (ELT L 133, 21.5.2019, lk 1).

Neljapäev, 22. oktoober 2020

84. rõhutab olemuslikku vajadust parandada mehhanisme, mis aitaksid kindlaks teha siseturule lastava puitmaterjali allikat või päritolu;

85. märgib, et liitu siseneva impordi tolliandmete parem kättesaadavus suurendaks üleilmse väärtusahela läbipaistvust ja vastutust; kutsub komisjoni üles looma liidus tollipartnerlust, laiendades samal ajal tolliandmetega seonduvaid nõudeid, eelkõige nähes kohustuslike tolliandmetena ette viite eksportijale ja tootjale, suurendades seeläbi ülemaailmsete väärtusahelate läbipaistvust ja jälgitavust;

86. märgib, et tõhusaks rakendamiseks peab olema kindel selliste andmete kättesaadavus ja täpsus, mida kasutatakse selle hindamiseks, millal on toimunud maa raadamine/kasutuse muutus;

87. kutsub liitu üles arendama selliseid uurimis- ja seireprogramme nagu Maa seire Euroopa programm Copernicus ja muud põhitarbeainete tarneahela seireprogrammid, et oleks võimalik tuvastada tooted, mille tootmisetapp põhjustas raadamist või keskkonnaseisundi halvenemist, ja anda nende kohta varajane hoiatus;

88. palub komisjonil uurida Copernicuse satelliidisüsteemi tõhusamat kasutamist metsaseireks ning metsatulekahjude ja metsakahjustuste ennetamiseks, sealhulgas tulekahjude, metsakahjustuste, raadamise ja ökosüsteemi muutumise põhjuste seireks ja kindlakstegemiseks, kõikide liikmesriikide asjakohaste ametiasutuste juurdepääsu hõlbustamiseks ning VKEdele ja idufirmadele avatud andmete otseallika tagamiseks;

89. väljendab heameelt metsavaatluskeskuse loomise üle eesmärgiga koguda andmeid ja teavet metsade hävitamise kohta nii Euroopas kui ka kogu maailmas ning nõuab, et vaatluskeskus looks mehhanismi metsakaitsjate kaitsmiseks;

90. kutsub üles looma varajase hoiatamise mehhanisme, et teavitada avaliku sektori asutusi, ettevõtteid, sealhulgas kolmandate poolte süsteeme, ja tarbijaid kaupadest, mis on pärit ökosüsteemide ümberkujundamise ning metsade ja savannide seisundi halvenemise ohuga piirkondadest ja piirkondadest, kus on rikutud inimõigusi, ning aitama neid probleeme lahendada tihedama dialoogi ja andmevahetuse kaudu asjaomaste kolmandate riikidega;

91. kutsub komisjoni üles looma Euroopa andmebaasi, millesse kogutaks liidu ja kolmandate riikide käimasolevad ja varasemad projektid ning liikmesriikide ja kolmandate riikide kahepoolsed projektid, et hinnata nende mõju maailma metsadele; rõhutab, et oluline on kaasata nende projektide rakendamisse kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;

Metsamajandus, teadusuuringud ja innovatsioon

92. rõhutab vajadust võtta arvesse metsandussektori ja muude sektorite vahelisi seoseid, samuti digitaliseerimise ning teadusuuringutesse ja innovatsiooni investeerimise tähtsust, et seirata raadamist;

93. märgib, et otseselt metsandussektoris töötab liidus vähemalt 500 000 inimest ⁽³⁸⁾ ning kogu maailmas 13 miljonit inimest ⁽³⁹⁾ ning et need töökohad asuvad peamiselt maapiirkondades;

94. märgib, et liidu tasandil jätab mõne liikmesriigi poliitika mulje metsade ja nende majandamise killustatud ja ebahühtlasest raamistikust, mistõttu vajavad nad kestlikkuse edendamiseks paremat koordineerimist;

95. nõuab, et valitsused, ettevõtjad, tootjad ja kodanikuühiskond teeksid tihedalt koostööd, et toetada poliitiliste ja õiguslike raamtingimuste kaudu erasektori projekte;

96. toonitab teadusuuringute ja innovatsiooni esmatähtsat rolli, et suurendada kestliku metsamajandamise ja metsandussektori panust metsade raadamise probleemi ja kliimamuutuste vastu võitlemisel;

⁽³⁸⁾ Eurostati metsamajanduse andmebaas <https://ec.europa.eu/eurostat/web/forestry/data/database>

⁽³⁹⁾ <http://www.fao.org/rural-employment/agricultural-sub-sectors/forestry/en>

Neljapäev, 22. oktoober 2020

97. nõuab kahjustavate sündmuste korral vastastikuse abi osutamist teadusuuringute ja vahetuse kaudu, et leida geograafilistele tingimustele kohandatud meetmed, mis suudavad kaitsta ulatuslike tulekahjude eest või takistada kahjurite levikut;

98. väljendab heameelt meetmete üle, mille eesmärk on kohandada metsaistandusi kliimamuutustega; väljendab heameelt, et paljudes riikides on juba soovitatud ja viiakse ellu vastupidavate kohalike puuliikide arvu suurendamist tervetes ja elurikastes metsades;

99. rõhutab, kui oluline on õpetada liidus ja kolmandates riikides metsa, istanduste ja agrometsanduse kestlikku majandamist (sh ühtne taimeistik); on seisukohal, et need on olulised tegurid elurikkuse ning agrometsandusega tegelevate põllumajandustootjate ja metsakogukondade sissetuleku tagamisel;

100. rõhutab hariduse ning kvalifitseeritud ja hea väljaõppega tööjõu tähtsust kestliku metsamajandamise edukal rakendamisel; palub seetõttu komisjonil ja liikmesriikidel rakendada meetmeid ja kasutada olemasolevaid partnerlusi, et edendada selles valdkonnas parimate tavade vahetamist;

101. nõuab, et tugevdataks ülemaailmset koostööd, et jagada paremini teadmisi ja kogemusi, kuidas multifunktsionaalseid metsi kestlikumalt majandada;

102. kutsub seetõttu ELi üles arendama metsade kaitseks rahvusvahelisi liite kolmandate riikidega, järgides usaldusväärset poliitikat, mille eesmärk on metsade raadamise lõpetamine, integreeritud maaplaneerimine, maaomandi läbipaistvus ja metsa põllumajandusmaaks muutmise vältimine; nõuab seetõttu, et üleilmsete metsakaitsekokkulepete raames tagataks rahvusvaheline rahastamine tihedas koostöös Euroopa riikide valitsuste ja rahvusvaheliste osalejatega;

103. nõuab, et töötataks välja kogu maailma metsade kestlikku tulevikku käsitlev lähenemisviis, mis ühendaks nii majanduslikud kui ka keskkondlikud huvid, kuna paljude riikide jaoks on metsad oluliseks ressursiks, millest nad ei ole nõus vabatahtlikult loobuma;

104. nõuab liidusisest terviklikumat lähenemisviisi, kus liit pakuks kohalikele omavalitsustele metsastamise ja kestlike majandamisviiside jaoks otsetoetust; nõuab eeskätt liidu jõulisemat rolli kohalike ja piirkondlike omavalitsuste abistamisel kehtivate metsakaitse õigusnormide jõustamisel;

105. nõuab tugevat rahalist toetust ja stimuleerimisprogramme meetmete jaoks, mis on mõeldud halvenenud seisundis ja põllumajandustegevuseks sobimatu maa metsastamiseks;

Rahastamine

106. kutsub komisjoni üles võtma vastu kliima- ja keskkonnakindla mitmeaastase finantsraamistiku, pöörates erilist tähelepanu mõjule, mida võivad avaldada välistegevuse fondid, aidates kaasa metsade raadamisele ja ökosüsteemide seisundi halvenemisele, ning teatavad teadus- ja arendustegevuse fondid; nõuab mitmeaastase finantsraamistiku ja kõigi ELi eelarvete kontrollimist rohelise kokkuleppe alusel;

107. on veendunud, et ELi keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumid peaksid hõlmama ka raadamist ja hoolsuskohustuse ettepaneku järgimist; riigihankeid käsitleva direktiivi 2014/24/EL⁽⁴⁰⁾ läbivaatamisel tuleks lepingu sõlmimise kriteeriumidesse lisada hoolsuskohustuse järgimine;

108. nõuab tungivalt, et kõik liidu institutsioonid ja ametid näitaksid eeskuju, muutes oma käitumist, hankeid ja raamlepinguid nii, et need kasutaksid üksnes raadamisvabasid tooteid;

109. kutsub komisjoni eelkõige üles tegema Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelingu ning direktiivi 2014/24/EL raames algatusi, et keelata selliste imporditud toodete riiklik ostmise, mille tulemuseks on metsade raadamine;

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

Neljapäev, 22. oktoober 2020

110. kutsub liitu üles pakkuma asjakohast toetust olemasolevate kaitsealade kaitsmiseks ning uute ja asjakohaselt valitud kaitsealade loomiseks, eelkõige riikides, mis on suured puidutootjad;

111. kutsub liitu üles seadma partnerriikidele rahalise abi andmise tingimuseks kestlikku metsamajandamist toetavate siduvate kontseptuaalsete vahendite toimiva süsteemi kasutuselevõtmise (nt metsamajandamiskavad); rõhutab, et need toimivad ainult siis, kui on ette valmistatud piisava asjatundlikkusega, ning kutsub liitu üles kehtestama ja jõustama selged eeskirjad nende järgimiseks;

112. nõuab, et metsandussektoril oleks tulevases naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendis oluline koht ning et kasutataks ära välisinvesteeringute kava ja piirkondlike segarahastamisvahendite kogu potentsiaal, et võimendada erasektori rahaliste vahendite kasutamist kestliku metsamajandamise edendamiseks; nõuab, et uute standardite ja sertifitseerimissüsteemide kasutuselevõtmise asemel tõhustataks juba olemasolevaid standardeid ja sertifitseerimissüsteeme, ning rõhutab, et sellised standardid ja sertifitseerimissüsteemid peavad olema kooskõlas WTO reeglitega;

113. rõhutab vajadust tagada metsast sõltuvate kogukondade ja põlisrahvaste tavapäraste maavaldusõiguste tegelik tunnustamine ja austamine sotsiaalse õigluse küsimusena kooskõlas ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) maa-, kalavarude ja metsavalduse vastutustundliku haldamise vabatahtlike suunistega riikliku toiduga kindlustatuse kontekstis, põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsiooniga ja ILO konventsiooniga nr 169; kutsub komisjoni üles toetama maa-, kalavarude ja metsavalduse vastutustundliku haldamise vabatahtlike suuniste levitamist, kasutamist ja rakendamist ülemaailmsel, piirkondlikul ja riigi tasandil, samuti välisinvesteeringute kava raames;

114. kutsub üles süvendama ELi ja AKV riikide koostööd, et tegeleda raadamise ja kõrbestumise süveneva probleemiga AKV riikides, töötades selleks välja tegevuskavad, mille eesmärk on parandada metsade majandamist ja kaitset ning luua seiresüsteemid; kutsub liitu üles tagama, et raadamine kaasataks poliitilisse dialoogi riikide tasandil, ning aitama partnerriikidel välja töötada ja rakendada riiklikke raamistikke metsade ja kestlike tarneahelate kohta, toetades samal ajal partnerriike riiklikult kindlaksmääratud panuste tõhusal rakendamisel vastavalt Pariisi kokkuleppele;

115. nõuab, et komisjon esitaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõike 1 alusel ettepaneku ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks, järgides käesoleva ettepaneku lisas sätestatud soovitusi;

o

o o

116. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon ja lisas toodud soovitused komisjonile ja nõukogule.

Neljapäev, 22. oktoober 2020

RESOLUTSIOONI LISA:

SOOVIKUTSED TAOTLETAVA ETTEPANEKU SISU KOHTA

1. Eesmärk

Määruse ettepanek (edaspidi „ettepanek“) peaks looma aluse selliste loodusvarade nagu loodushäädade, elurikkuse ja looduslike ökosüsteemide kõrgetasemelise kaitse tagamiseks ning aitama tugevdada nende kestliku majandamise raamistikku, vältimaks nende seisundi halvenemist ja ümberkujundamist, tagades et liidu turg ja tarbimisharjumused ei avaldaks neile kahjulikku mõju. Ettepanek peaks hõlmama ka inimõiguste kaitset ning põlisrahvaste ja kohalike kogukondade selliste ametlike ja tavapärase õiguste kaitset, mis neil on maade, territooriumide ja ressursside suhtes, mida mõjutab loodusvarade ülestõõtamine, kogumine ja toodete tootmine.

See peaks tagama läbipaistvuse ja kindluse järgneva suhtes:

- a) ettepanekuga hõlmatud kaubad ja nendest saadud tooted, mida turustatakse liidu siseturul,
- b) kõigi liidu siseturul aktiivsete ettevõtjate tarnetavad ja nende rahastamine,
- c) nende ettevõtjate tootmistavad (see hõlmab ka veevõttu), kes töötavad üles, koguvad, tarnivad ja töötlevad käesoleva määrusega hõlmatud metsi ja ökosüsteemide ohustavaid kaupu või toodavad neist saadud tooteid liidu siseturul, samuti nende ettevõtjate rahastajate tavad.

See peaks aitama täita liidu ja selle liikmesriikide võetud rahvusvahelisi keskkonna- ja inimõigustealaseid kohustusi, nagu Pariisi kokkulepe, kestliku arengu eesmärgid ja inimõigustega seotud kohustused, mis on sätestatud rahvusvahelistes inimõigustealastes lepingutes, ning kehtestama õiguslikult siduvad kestlikkuse kriteeriumid inimõiguste jaoks ning loodushäädade ja looduslike ökosüsteemide kaitsmiseks nende ümberkujundamise ja seisundi halvenemise eest, nagu on sätestatud ettepanekus. Ettepanek peaks olema riskipõhine, proportsionaalne ja elluviidav.

2. Kohaldamisala

Ettepanekut tuleks kohaldada kõigi ettevõtjate suhtes, olenemata nende õiguslikust vormist, suuruselt või väärtusahelate keerukusest, st kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes (välja arvatud mittekommertslikud tarbijad), kes lasevad ettepanekuga hõlmatud kaubad ja nendest saadud tooted esimest korda liidu siseturule või rahastavad seda tegevust teostavaid ettevõtjaid. Seda peaks kohaldama nii liidu kui ka liiduväliste ettevõtjate suhtes. Ettevõtjad, kes ei asu liidus, peaksid ülesannete täitmiseks määrama volitatud esindaja (kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1020⁽¹⁾).

Kõigil ettevõtjatel peaks olema õigus lasta metsi ja ökosüsteemide ohustavaid kaupu ning nendest saadud tooteid seaduslikult liidu turule ainult siis, kui nad suudavad käesoleva lisa jaotises 4 osutatud sätete kohaselt tõendada, et nende enda tegevuses ja kõigi ärisuhete piires, mis neil on kogu väärtusahela äripartnerite ja üksustega (st transpordiettevõtjad, tarnijad, kauplejad, frantsiisi- ja litsentsivõtjad, ühisettevõtted, investorid, kliendid, töövõtjad, äritarbijad, konsultandid, finants-, juriidilised ja muud nõustajad), on oht peaaegu olematu, et liidu turule lastud tooted:

— pärinevad maalt, mis on saadud loodushäädade või muude looduslike ökosüsteemide ümberkujundamise teel,

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1).

Neljapäev, 22. oktoober 2020

- pärinevad loodushäiredest või looduslikest ökosüsteemidest, mille seisund on halvenemas, ning
- on toodetud või seotud inimõiguste rikkumisega.

Finantsasutustel, kes osutavad finants-, investeerimis-, kindlustus- või muid teenuseid ettevõtjatele, kes osalevad kaupade tarneahelas, lasub ka hoolsuskohustus tagada, et tarneahela ettevõtjad täidavad käesolevas ettepanekus sätestatud kohustusi.

Ettevõtjad peaksid võtma asjakohaseid ja läbipaistvaid meetmeid tagamaks, et neid standardeid järgitakse kogu nende tarneahela piires.

Ettepanek peaks hõlmama kõiki kaupu, mida seostatakse kõige sagedamini raadamise, loodushäirete seisundi halvenemise ning looduslike ökosüsteemide ümberkujundamise ja seisundi halvenemisega, mis on tingitud inimtegevusest. Nende kaupade loetelu tuleks koostada sõltumatu eksperdi hinnangu alusel, võttes arvesse ettevaatusprintsipi, ja esitada käesoleva ettepaneku lisas ning sellesse peaksid kuuluma vähemalt palmiõli, soja, liha, nahk, kakao, kohv, kautšuk ja mais ning kõik nendest kaupadest saadud vahe- või lõpptooted ning tooted, mis neid kaupu sisaldavad. Kui saadud tooted sisaldavad sisendit rohkem kui ühest ettepanekuga hõlmatud kaubast, tuleks hoolsuskohustust kohaldada iga sellise kauba suhtes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 995/2010⁽²⁾ (edaspidi „ELi puidumäärus“) hõlmatud kaubad tuleks kolme aasta jooksul alates ettepaneku jõustumise kuupäevast integreerida ettepaneku kohaldamisalasse, pärast seda, kui komisjon on sõltumatu eksperdihinnangu põhjal viinud läbi oma hindamise, võttes arvesse ettevaatusprintsipi.

Komisjon peaks sõltumatu eksperdihinnangu alusel ja ettevaatusprintsipi arvestades õigeaegselt vastu võtma delegeeritud õigusaktid, et vaadata läbi ja täiendada nende kaupade ja neist saadud toodete loetelu, mida ettepanek hõlmab, kui ilmneb tõendeid nende ülestöötamise, kogumise või tootmise kahjuliku mõju kohta loodushäiredele, looduslikele ökosüsteemidele või inimõigustele ning põlisrahvaste ja kohalike kogukondade ametlikele ja tavapärasele õigustele maade, territooriumide ja ressursside suhtes. Komisjon peaks esilekerkivate riskide kindlakstegemisel etendama valvsat ja ennetavat rolli ning aktiivselt konsulteerima erinevate sidusrühmadega, kellel on asjakohased kogemused, et koostada kaupade nimekiri, mis kajastab asjaomaste sektorite inimõiguste ja keskkonnamõjude alaste teadmiste taset.

Ettepanekut tuleks kohaldada ka kõigi liidus tegevusluba omavate finantseerimisasutuste suhtes, kes osutavad rahastamis-, investeerimis-, kindlustus- või muid teenuseid ettevõtjatele, kes töötavad üles, koguvad, toodavad, töötlevad või müüvad metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu ja nendest saadud tooteid või kauplevad nendega, tagamaks, et need finantseerimisasutused ise ja nende tarneahela ettevõtjad austavad ettepanekus sätestatud keskkonna- ja inimõigustega seotud kohustusi.

Ettepanekut tuleks kohaldada kaupade suhtes, st mis tahes füüsilise või juriidilise isiku suhtes, kes äritegevuse käigus müüb või ostab liidu siseturul tegutsevatest ettevõtjatest ettepanekuga hõlmatud kaupu või nendest saadud tooteid, mis on juba liidu siseturule lastud. Liidu siseturul tegutsevatel ettevõtjatel ei tohiks olla lubatud teha kaupade koostööd, välja arvatud juhul, kui kaupade suhtes:

- tuvastada ettevõtjad või kaupade suhtes, kes on tarninud määrusega hõlmatud kaubad ja nendest saadud tooted; ning
- tuvastada vajaduse korral ettevõtjad, kellele nad on ettepanekuga hõlmatud kaupu ja nendest saadud tooteid tarninud; ning
- tagada oma toodete jälgitavuse, et oleks võimalik kindlaks teha nende päritolu, kui need lastakse liidu siseturule.

3. Üldised kohustused

3.1. Raadamine ja looduslike ökosüsteemide ümberkujundamine

Ettepanekuga hõlmatud kaubad ja nendest saadud tooted, mis lastakse liidu turule, ei tohiks põhjustada raadamist ega looduslike ökosüsteemide ümberkujundamist ega olla saadud kummagi sellise tegevuse tagajärjel.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23).

Neljapäev, 22. oktoober 2020

Seepärast ei tohiks metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu, mis on liidu turule lastud toorme kujul või nendest kaupadest saadud või neid sisaldavate toodetena, üles töötada, koguda ega toota maalt, millel oli jaotises 3.3 „Mõisted“ esitatud määratluse kohaselt loodusmetsa või loodusliku ökosüsteemi staatus mingil minevikus (kuid mitte hiljem kui 2015. aastal) kehtestatud lõppkuupäeval, mis on teaduspõhine, põhjendatud, praktikas rakendatav ja kooskõlas ELi rahvusvaheliste kohustustega, kuid mis on pärast seda kaotanud selle staatuse raadamise või ümberkujundamise tagajärjel.

3.2. Loodusmetsade ja looduslike ökosüsteemide seisundi halvenemine

Ettepanekuga hõlmatud kaubad ja nendest saadud tooted, mis lastakse liidu turule, ei tohiks põhjustada inimtegevusest tulenevat loodusmetsade või looduslike ökosüsteemide seisundi halvenemist ega olla saadud nende tulemusena.

Seepärast ei tohiks metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu, mis on liidu turule lastud toorme kujul või nendest kaupadest saadud või neid sisaldavate toodetena, üles töötada, koguda ega toota maalt, millel mingil kindlaksmääratud lõppkuupäeval oli jaotises 3.3 esitatud määratluse kohaselt loodusmetsa või loodusliku ökosüsteemi staatus. See lõppkuupäev peab olema minevikus, kuid mitte hiljem kui 2015. aastal, ning olema teaduspõhine, põhjendatud, praktikas rakendatav ja kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega. Liidu turule peaks olema seaduslikult võimalik lasta ainult kaupa, mis on töötatud üles, kogutud või toodetud kooskõlas kaitse-eesmärkidega ning kui see ei toonud kaasa ökosüsteemi funktsioonide kadumist ega halvenemist maal ega külgneval maal, kus see üles töötati, koguti või toodeti.

3.3. Mõisted

Komisjoni seadusandlik ettepanek peaks sisaldama määratlusi selle kohta, mis on „mets“, mis on „loodusmets“, millel on isegi inimtegevuse olemasolul palju või enamik asjaomase ala algupärase metsa omadusi, mis on „raadamine“, „metsa seisundi halvenemine“, „looduslik ökosüsteem“, „ökosüsteemide seisundi halvenemine“ ja „ökosüsteemide ümberkujundamine“. Need määratlused peaksid põhinema objektiivsetel ja teaduslikel kaalutlustel ning võtma arvesse asjakohaseid rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste organisatsioonide allikaid, samuti muid algatusi, milles nähakse ette sobivaid määratlusi, nagu ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, Euroopa Keskkonnaamet, aruandekohustuse raamalgatus või suure süsinikuvaru lähenemisviis.

Määratlused peaksid lähtuma järgmistest põhimõtetest:

- need peaksid võimaldama saavutada kõrgeimal tasemel keskkonnakaitse, eelkõige metsade ja muude looduslike ökosüsteemide puhul, ning olema kooskõlas liidu rahvusvaheliste ja siseriiklike kohustustega metsade, elurikkuse ja kliimakaitse valdkonnas,
- need peaksid toetama liidu eesmärki kaitsta loodusmetsi ja looduslikke ökosüsteeme, sealhulgas eelkõige ürgmetsi ja looduslikult uuenenud metsi, ning vältida nende asendamist inimtegevusest tulenevate metsade ja ökosüsteemidega, näiteks puuistandustega,
- need peaksid olema piisavalt laiaulatuslikud, et kaitsta teisi looduslikke ökosüsteeme, mis metsadena on olulised elurikkuse säilitamiseks või Pariisi kokkulepetes sätestatud kliimaeesmärkide saavutamiseks,
- nad peaksid püüdma tagada, et maailma metsade kaitseks võetavate liidu meetmete heakskiitmine ei viiks selleni, et ümberkujundamise ja seisundi halvenemise probleemid kanduvad üle teistesse looduslikesse ökosüsteemidesse, mis on elurikkuse, kliima ja inimõiguste kaitse seisukohast sama olulised kui loodusmetsad.

3.4. Inimõiguste rikkumine

Metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu, mis on liidu turule lastud toorme kujul või nendest kaupadest saadud või neid sisaldavate toodetena, ei tohiks üles töötada, koguda ega toota maalt, mis on omandaud või mida kasutatakse, rikkudes siseriiklikes õigusaktides sätestatud inimõigusi või vähemalt ELi põhiõiguste hartas või rahvusvahelistes lepingutes sätestatud õigusi, näiteks põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi, sealhulgas maaomandiõigusi ja menetlusõigust anda või jätta andmata oma vabatahtlik eelnev ja teadlik nõusolek, nagu on sätestatud näiteks ÜRO põlisrahvaste küsimuste

Neljapäev, 22. oktoober 2020

alalise foorumi ning ÜRO ja piirkondlike lepinguorganite poolt, õigust veele, õigust keskkonnakaitsele ja säästvale arengule, õigust kaitsta inimõigusi ja keskkonda ilma mis tahes tagakiusamise ja ahistamiseta, töötaja õigusi, mis on sätestatud ILO põhikonventsioonides, ja muid rahvusvaheliselt tunnustatud maakasutuse, juurdepääsu või omandiga seotud inimõigusi ning inimõigust tervislikule keskkonnale, nagu on määratletud inimõiguste ja keskkonna raampõhimõtetes ning ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri määratletud standardites ja heades tavades.

Erilist tähelepanu tuleks pöörata lapstööjõu kasutamisele, võttes eesmärgiks see kaotada.

Hõlmatud kaupade ülestöötamise, kogumise või tootmise kõigis etappides tuleks austada kohalikke kogukondi ja põlisrahvaste kogukonda ja maaomandiga seotud õigusi oma kõigis vormides, olgu need siis avalikud, eraõiguslikud, kogukondlikud, kollektiivsed, põlisrahvaste, naiste või tavaõigused. Tuleks kindlaks määrata ja austada põlisrahvaste ning kohalike kogukondade ametlikke ja tavadel põhinevaid õigusi maadele, territooriumidele ja ressursidele ning nende suutlikkust kaitsta neid õigusi ilma survemeetmeteta. Need õigused hõlmavad õigusi maade, territooriumide ja ressurside omamiseks, valdamiseks, kasutamiseks ja haldamiseks.

Ettepanekuga hõlmatud kaupu ei tohiks hankida maalt, mille omandamine ja kasutamine kahjustab kogukonna ja maaomandiga seotud õigusi. Eelkõige ei tohiks liidu turule lastud kaubad olla üles töötatud, kogutud või toodetud põlisrahvaste ja kohalike kogukondade maadelt, ei sellistelt, mis kuuluvad neile ametlikult ega ka sellistelt, mis kuuluvad neile tavapärase omandiõiguse alusel, ilma nende vaba, eelneva ja teadliku nõusolekuta.

4. Kohustus tuvastada, ennetada ja leevendada kahju väärtusahelas

4.1. Hoolsuskohustus

Ettevõtjad peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, et vastavalt ettepanekus sätestatule austada inimõigusi, looduse ja looduslike ökosüsteemide ning tagada nende kaitse kogu nende väärtusahela ulatuses. See peaks hõlmama kõiki ettevõtte ärisuhteid äripartnerite ja üksustega kogu väärtusahelas (nt tarnijad, kauplejad, frantsiisi- ja litsentsivõtjad, ühisettevõtted, investorid, kliendid, töövõtjad, äritarbijad, konsultandid, transpordiettevõtjad, finants-, juriidilised ja muud nõustajad) ning mis tahes muu riikliku või mitteriikliku üksusega, mis on otseselt seotud tema äritegevuse, toodete või teenustega.

Seejuures peaksid ettevõtjad kasutama hoolsuskohustuse osas riskipõhist käsitlemist, kus hoolsuskohustuse laad ja ulatus vastavad kahjuliku mõju tüübile ja riskitasemele. Suurema riskiga alade suhtes tuleks kohaldada tõhustatud hoolsuskohustust.

Piisavalt ja tõhusalt tuleks võtta järgmisi meetmeid:

a) Kogu väärtusahela kindlakstegemine

Ettevõtjad peaksid kindlaks tegema, kas kogu nende väärtusahelas olevad kaubad ja tooted vastavad ettepaneku kestlikkuse ja inimõiguste kriteeriumidele, hankides ja hinnates teavet täpse(te) maa-ala(de) kohta, kust need kaubad pärinevad. Lisaks keskkonnakriteeriumidele peab hangitud teave võimaldama ettevõtjal järeldada, et neil, kes kasutavad maad metsi ja ökosüsteemide ohustavate kaupade tootmiseks, on õigus seda teha ja nad on saanud nendel maa-aladel õigusi omavatel isikutel eelneva vaba ja teadliku nõusoleku ning et nad ei riku ega ole rikkunud käesolevas ettepanekus osutatud inimõigusi.

Eelkõige peavad ettevõtjad omama ja tegema kättesaadavaks teabe järgneva kohta:

- i) kaupade täpne ülestöötamis-, kogumis- või tootmisala või -alad; kariloomade, veiseliha ja naha puhul peab ettevõtjatel olema võimalik saada teavet erinevate karjamaade kohta, kus kariloomi on karjatatud, või kui kariloomi kasvatatakse söödaga, siis kasutatud sööda päritolu kohta;

Neljapäev, 22. oktoober 2020

- ii) ülestöötamis-, kogumis- või tootmisala praegune ökoloogiline seisund;
- iii) ala ökoloogiline seisund käesolevas ettepanekus osutatud lõppkuupäeval;
- iv) maa õiguslik seisund (omand/maaomand, sealhulgas põlisrahvaste ja kohalike kogukondade ametlikud ja tavapäraseid õigused maale, territooriumidele ja ressursidele) ning tõendid eelneva vaba ja teadliku nõusoleku kohta;
- v) kõnealuse kauba tarneahela elemendid, et saada teavet selle kohta, kui tõenäoline on ristsaastumine tundmatu päritoluga toodetega või toodetega, mis pärinevad raadatud aladelt või aladelt, kus loodusmetsa, metsade ja ökosüsteemide ümberkujundamine ja kahjustumine aset leidis, ning selle kohta, kus, kes ja millistel tingimustel kaubad on üles töötanud, ümber kujundanud või töödeldud, et teha kindlaks, kas käesolevast ettepanekust tulenevad inimõigustealased kohustused on täidetud.

Ettevõtjatel peaks olema juurdepääs kogu teabele, mis on seotud liidu siseturule sisenevate toodete päritoluga, tulenevalt nende kaupade GPS-koordinaatide süstemaatilise deklareerimisest pärast ettepaneku jõustumist, nagu on sätestatud käesoleva lisa jaotises 4.1.

- b) Ettepanekus sätestatud kriteeriumide alusel väärtusahelas tegelike ja potentsiaalsete metsade ja ökosüsteemidega seotud riskide tuvastamine ja hindamine.

Kui ettevõtja alustab uut tegevust või kaasab uusi äripartnereid, peaks ta kindlaks tegema uues tarne- ja investeerimisahelas osalejad ning hindama nende põhimõtteid ja tavasid, samuti nende ülestöötamise, tootmise, kogumise ja töötlemisega seotud tegevuskohti. Olemasoleva tegevuse osas tuleks kindlaks teha ja hinnata jätkuvat kahjulikku mõju ja kahju, samuti võimalikke riske. Riskianalüüs tuleks teha pigem riskide kohta, mis tulenevad ettevõtja tegevusest või mõjust asjaomastele loodusmetsadele ja looduslikele ökosüsteemidele, põlisrahvastele, kohalikele kogukondadele ja üksikisikutele, mitte niivõrd äriühingu aktsionäride materiaalse riski kohta. Kui ettevõtjal on suur hulk tarnijaid, tuleks määratleda üldised valdkonnad, kus kahjuliku mõju oht on kõige märkimisväärsim, ja selle riskihinnangu põhjal eelistada tarnijaid hoolsuskohustuse põhjal.

Kui ettevõtjal on suur hulk tarnijaid, tuleks määratleda üldised valdkonnad, kus kahjuliku mõju oht on kõige märkimisväärsim, ja selle riskihinnangu põhjal eelistada tarnijaid hoolsuskohustuse põhjal.

- c) Riskide ennetamine ja nende maandamine pea olematu tasemeni

Välja arvatud juhul, kui punktis b osutatud riskide kindlakstegemise ja hindamise menetluste käigus kindlaks tehtud risk on pea olematu, mistõttu ei ole ettevõtjal mingit põhjust olla mures, et kaubad ja tooted ei pruugi vastata käesolevas raamistikus sätestatud kriteeriumidele, peaksid ettevõtjad võtma kasutusele riskide vähendamise menetlused. Need menetlused peaksid koosnema asjakohaste ja proportsionaalsete meetmete kogumist, millega vähendatakse tõhusalt ja tõendatavalt kõik kindlakstehtud riskid pea olematuks, nt tarnijatega sõlmitud lepingute muutmine, tarnijate toetamine kasutatavate tavade muutmisel, ostu- ja investeerimistavade muutmine, selleks et hõlmatud kaubad ja tooted saaks seaduslikult siseturule lasta.

- d) Keskkonna- ja inimõiguste rikkumiste lõpetamine

Kui ettevõtjad jõuavad pärast punktides a, b ja c osutatud nõuete põhjalikku järgimist järeldusele, et tegevus või selle osa soodustab või võib põhjustada kahjulikku mõju inimõigustele, loodusmetsadele või looduslikele ökosüsteemidele, nii nagu on sätestatud ettepanekus, mida ei ole võimalik ära hoida või leevendada, peaksid nad lõpetama kogu oma tegevuse või selle tegevuse osad.

- e) Hoolsuskohustuse süsteemi ja selle rakendamise tõhususe jälgimine ja pidev parandamine

Neljapäev, 22. oktoober 2020

Ettevõtjad peaksid korrapäraselt kontrollima, kas nende hoolsuskohustuse süsteem sobib kahjuennetamiseks, ning tagama, et kaubad ja tooted vastavad raamistikule, ning mittevastavuse korral seda kohandama või töötama välja muud meetmed. Hoolsuskohustuse süsteemi hindamine peaks põhinema kvalitatiivsetel ja kvantitatiivsetel näitajatel, sisemisel ja välisel tagasisidel ning selgetel aruandlusprotsessidel.

f) Kolmandate poolte sertifitseerimissüsteemid

Kolmandate poolte sertifitseerimissüsteemid võivad täiendada ja tagada toodete päritolu kindlakstegemist ning hoolsuskohustuse süsteemide riskide hindamise ja leevendamise komponente, tingimusel et need süsteemid on oma kestlikkuse kriteeriumide ulatuse ja vastupidavuse poolest piisavad selleks, et kaitsta loodusmetsi ja looduslikke ökosüsteeme ümberkujundamise ja seisundi halvenemise eest, nagu on sätestatud ettepanekus, ja et nad suudavad jälgida tarneahelaid, ning tingimusel, et nad vastavad nõuetekohasele läbipaistvuse, erapooletuse ja usaldusväärsuse tasemele. Komisjon peaks delegeritud õigusaktiga kehtestama miinimumkriteeriumid ja suunised ettevõtjatele kolmandate poolte sertifitseerimissüsteemide usaldusväärsuse ja töökindluse hindamiseks. Need miinimumkriteeriumid peaksid eeskätt tagama sõltumatuse oma tööstusharust, sotsiaalsete ja keskkonnahuvide kaasamise standardite kehtestamisse, sõltumatu kolmanda poolte auditeerimise, auditeerimisaruannete avalikustamise, läbipaistvuse kõigis etappides ja avatuse. Sertifitseerimissüsteemid peaksid andma sertifikaate ainult toodetele, mille sisu on 100 % sertifitseeritud. Ettevõtjad võivad oma hoolsuskohustuse süsteemides kasutada ainult nendele kriteeriumidele vastavaid sertifitseerimissüsteeme. Kolmanda poolte sertifitseerimine ei tohiks kahjustada ettevõtja vastutuse põhimõtet.

g) Vabatahtlike partnerluslepingute roll

Liit võib metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu tootvate riikidega (partnerriikidega) pidada läbirääkimisi vabatahtlike partnerluslepingute üle, mis loovad pooltele õiguslikult siduva kohustuse rakendada litsentsimissüsteemi ja reguleerida nende kaupadega kauplemist vastavalt neid tootva riigi siseriiklikule õigusele ning ettepanekus sätestatud keskkonna- ja inimõiguste kriteeriumidele. Ettepaneku kohaldamisalasse kuuluvaid, metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu, mis on pärit vabatahtliku partnerluslepinguga partnerriigist, tuleks ettepaneku eesmärgi kohaselt käsitleda pea olematu riskiga kaupadena, niivõrd kui rakendatakse partnerluslepingut. Sellised lepingud peaksid põhinema mitut sidusrühma hõlmavatel riiklikel dialoogidel, milles osalevad tulemuslikult ja sisuliselt kõik sidusrühmad, sealhulgas kodanikuühiskond, põlisrahvad ja kohalikud kogukonnad.

4.2. Konsulteerimiskohustus

Ettevõtjad peaksid:

- a) nõuetekohaselt, õigel ajal ja otse konsulteerima mõjutatud ja potentsiaalselt mõjutatud sidusrühmadega;
- b) võtma hoolsuskohustuse meetmete määratlemisel ja rakendamisel kohaselt arvesse sidusrühmade seisukohti;
- c) tagama, et hoolsuskohustuse meetmete määratlemisse ja rakendamisse oleksid kaasatud esindavad ametiühingud ja töötajate esindajad;
- d) looma varajase hoiatamise mehhanismi, mis annab töötajatele ja huvitatud pooltele, kel on põhjendatud kahtlused, võimaluse teavitada ettevõtjat mis tahes ohust kahjustada loodusmetsi, looduslikke ökosüsteeme ja inimõigusi kogu väärtusahelas; ettevõtja peaks seda teavet oma hoolsuskohustuse protsessides arvesse võtma;
- e) võtma nõuetekohaselt arvesse põlisrahvaste ja kohalike kogukondade teadmisi ning kohalike kogukondade, põlisrahvaste, maa ja keskkonnakaitsjate väljendatud riske ja muresid.

4.3. Läbipaistvus- ja aruandluskohustus

Ettevõtjad peaksid igal aastal esitama pädevale asutusele ning üldsusele kättesaadaval ja asjakohasel viisil aruande oma hoolsuskohustuse täitmise ja konsulteerimisprotsesside, tuvastatud riskide, riskianalüüsi, riskide maandamise ja heastamise menetluste ning nende rakendamise ja tulemuste kohta, koormamata seejuures ebalproportsionaalselt VKEsid.

Komisjon peaks vastu võtma delegeritud õigusaktid, et sätestada aruannete vorm ja nende osad. Eelkõige peaksid ettevõtjad muu hulgas andma aru süsteemi kohta, mida nad kasutavad ja kuidas nad kohaldavad seda kõnealuste kaupade, tuvastatud riskide ja mõjude suhtes; meetmete kohta, mis on võetud olemasolevate kuritarvituste lõpetamiseks ja

Neljäpäiv, 22. oktoober 2020

heastamiseks ning kuritarvitamise ohu ennetamiseks ja maandamiseks, samuti nende tulemuste kohta; selliste meetmete rakendamise ja tõhususe jälgimise meetmete ning tulemuste kohta, varajase hoiatamise mehhanismi kaudu saadud hoiatuste kohta, selle kohta, kuidas ettevõtja neid hoolsuskohustuse protsessides arvesse võttis, ning kõigi tüarettevõtjate, alltöövõtjate ja tarnijate, toodete ja nende koguse ja päritolu kohta. Täielike ja õigeaegsete aruannete avaldamata jätmist tuleks karistada ja see peaks tooma kaasa toodete liidu siseturule laskmise loa peatamise.

4.4. Dokumenteerimiskohustus

Ettevõtjad peaksid pidama kirjalikku arvestust kõigi hoolsuskohustuse meetmete ja nende tulemuste üle ning tegema need pädevatele asutustele nõudmise korral kättesaadavaks.

4.5. Komisjoni suunised

Komisjon peaks välja töötama suunised ja juhised, et hõlbustada ettepanekus sisalduvate õiguslike kohustuste täitmist, eelkõige selleks, et selgitada ootusi seoses hoolsuskohustuse täitmisega konkreetsetes olukordades, sektorites või seoses teatavat liiki ettevõtjatega. Seda tehes peaks komisjon tuginema olemasolevates keskkonnajuhtimissüsteemides leiduvatele headele tavadele ja neid laiendama.

Ettevõtjate abistamiseks nende hoolsuskohustuste täitmisel peaks komisjon avaldama piirkondlikke *hotspot*-analüüse, milles käsitletakse metsi ja ökosüsteeme ohustavaid kaupu.

5. Kontroll, järelevalve, jõustamine, sanktsioonid ja õiguskaitse kättesaadavus

5.1. Riiklik jõustamine

Liikmesriigid peaksid kooskõlas oma riikliku õiguse ja tavadega tagama jaotises 4 viidatud kohustuste jõustamise järgmiselt:

- a) nägema ette proportsionaalsed, tõhusad ja hoiatavad karistused ja sanktsioonid sätestatud kohustuste täitmata jätmise eest või juhul, kui nende kohustuste täitmata jätmise põhjustab loodushäirede või looduslikele ökosüsteemide kahjustamise või inimõiguste rikkumiste ohtu, on nendega seotud või süvendab neid; karistused ja sanktsioonid peaksid hõlmama:
 - i) mõjusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi, mis on proportsionaalsed loodushäirede, looduslikele ökosüsteemidele või inimõigustele tekitatud kahjuga, nagu on sätestatud ettepanekus, loodushäire ja loodusliku ökosüsteemi ning inimõiguste taastamise maksumusega ning rikkumisest mõjutatud kogukondadele tuleneva majandusliku kahjuga;
 - ii) asjaomaste hõlmatud kaupade ja neist saadud toodete püsivat arestimist;
 - iii) toodete liidu siseturule laskmise loa viivitamatut peatamist;
 - iv) riigihankemenetlustest kõrvalejätmist;
 - v) kõige raskemate rikkumiste korral kriminaalkaristusi üksikisikutele ja võimaluse korral juriidilistele isikutele;
- b) määrama pädevad riiklikud uurimis- ja jõustamisasutused (edaspidi „pädevad asutused“); need pädevad asutused peaksid jälgima, et ettevõtjad täidaksid tulemuslikult ettepanekus sätestatud kohustusi; selleks peaksid pädevad asutused viima läbi ametlikke kontrole vastavalt kavale, mis võib hõlmata ettevõtjate valdustes tehtavaid kontrole ja kohapealseid auditeid, ning neil peaks olema võimalik võtta vastu ajutisi korraldusi ning lisaks sellele, ilma et see piiraks sanktsioonide kohaldamist, peaks neil olema õigus nõuda ettevõtjatelt parandusmeetmete võtmist; samuti peaksid pädevad asutused viima läbi õigeaegseid ja põhjalikke kontrole, kui neil on asjakohast teavet, sealhulgas kolmandate isikute põhjendatud kahtlusi, ning käsitlema oma tegevusega seotud teavet kooskõlas direktiiviga 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu kohta;

Neljapäev, 22. oktoober 2020

- c) tagama, et üldsusel on õigus kohtu- või haldusasutustes eeskirjade mittetäitmist vaidlustada, ning see peaks hõlmama kõiki isikuid või rühmi, kelle õigusi, kohustusi või huve ettevõtja täielik või osaline kohustuste täitmata jätmise otseselt või kaudselt mõjutab, sealhulgas töötajaid, kliente, tarbijaid ja lõppkasutajaid, ametiühinguid, riikidevahelisi ametiühinguliite, kohalikke kogukondi, riiklikke või kohalikke ametiasutusi või institutsioone, ajakirjanikke, valitsusväliseid organisatsioone ja kohalikke kodanikuühiskonna organisatsioone.

Komisjon peaks võtma vastu delegeeritud õigusaktid, et kehtestada liikmesriikide pädevatele asutustele kohaldatavad õiguslikult siduvad normid ja suunised, et tagada ettepaneku tõhus ja ühtne rakendamine ja jõustamine kogu liidus, eriti järgneva suhtes:

- ettepaneku kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtjate kandmine avalikku registrisse ning avalikustamine;
- riikide pädevate asutuste tehtava vastavuskontrolli kvaliteedi ja kvantiteedi standardite kehtestamine;
- lisasuunised vastavuskontrolli tegemiseks, näiteks riikide pädevatele asutustele mõeldud juhised, milles täpsustatakse kontrollide kriteeriume toodete riskitaseme paremaks analüüsimiseks ja hindamiseks, ning piisav dokumentatsioon kasutatavate hoolsuskohustuse süsteemide kohta;
- suunised kolmandate isikute kahtluste kohta, et kehtestada kogu liitu hõlmavad kriteeriumid hindamiseks, kas kahtlused on käsitlemiseks piisavalt olulised ja põhjendatud, ning töötada välja selged menetlusstandardid, et riiklikud pädevad asutused saaksid kolmandate isikute väljendatud kahtlustele õigeaegselt, erapooletult, tulemuslikult ja läbipaistvalt reageerida;
- liidu tasandi kriteeriumid, mis aitavad täpsustada, millal tuleks ettevõtjale edastada teade parandusmeetmete või karistuse kohta või millal kohaldada muid karistusi; ning
- pädevate asutuste kohustused anda avalikult aru kontrolli- ja täitetoimingute, avastatud rikkumiste ja olulistele kahtlustele reageerimise kohta.

5.2. Tsiviilvastutus ja õiguskaitsevahendite kättesaadavus

a) Tsiviilvastutus

Ettevõtjad peaksid:

- i) vastutama ettepanekus sätestatu kohaselt ühiselt ja solidaarselt inimõigustele või loodushäiredele ja looduslikele ökosüsteemidele tekitatud kahju eest, mille kontrollitavad või majanduslikult sõltuvad üksused on põhjustanud, mida nad on süvendanud, millele nad on kaasa aidanud või millega nad on seotud;
- ii) vastutama ettepanekus sätestatu kohaselt inimõigustele või loodushäiredele ja looduslikele ökosüsteemidele tekitatud kahju eest, mis on ärisuhte kaudu otseselt seotud nende toodete, teenuste või tegevusega, välja arvatud juhul, kui nad suudavad tõestada, et tegutsesid vajaliku hoolsusega ja võtsid asjaolusid arvestades kõik mõistlikud meetmed, mis oleksid võinud kahju ära hoida; ettevõtjad võivad seetõttu vastutusest vabaneda, kui nad suudavad tõestada, et olid vajaliku hoolsusega teinud kõik, et kahjuohu tuvastada ja kahju ära hoida.

b) Tõendite avaldamine

Kui hageja on esitanud mõistlikult kättesaadavad faktid ja tõendid, millest piisab hagi toetuseks, peaks kostja tõendama järgmist:

- i) tema suhte olemus kahju tekitanud üksustega;

Neljapäev, 22. oktoober 2020

ii) kas ta tegutses vajaliku hoolsusega ja võttis kõik mõistlikud meetmed kahju tekkimise ärahoidmiseks.

c) Õiguskaitsevahendite kättesaadavus

Kahju kannatanud pooltel peaks olema õigus kättesaadavatele ja tõhusatele õiguskaitsevahenditele, et taotleda õiguskaitset ettevõtjate vastu, kes põhjustavad või süvendavad nende õiguste kahjustamist, on sellega seotud või aitavad sellele kaasa. Mitteriiklikud kaebuste lahendamise mehhanismid peaksid täiendama kohtuliku heastamise mehhanisme, et parandada vastutust ja õiguskaitsevahendite kättesaadavust.

6. Lõppsätted

6.1. Kaitse taseme säilitamine

Ettepaneku rakendamine ei tohiks mingil juhul anda alust põlisrahvaste ja kohalike kogukondade maa, territooriumide ja ressursside või keskkonnaga seotud ametlike ja tavapäraste õiguste kaitse üldise taseme vähendamise õigustamiseks. Eelkõige ei tohiks see mõjutada muid olemasolevaid allhanke- või tarneahelaga seotud vastutuse raamistikke.

6.2. Soodsamad sätted

Mis puudutab metsi ja ökosüsteeme ohustavate kaupade tarneahelas inimõiguste kaitset ja keskkonnastandardeid, võivad liikmesriigid kehtestada või säilitada sätted, mis on selles ettepanekus sätestatust rangemad.
